

575

L 237

VIII F

Latv. Ned

Likums
par akciju un paju sabiedrībām.

1938.

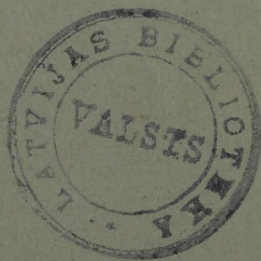

Valsts tipografijas izdevums.

L. V. R.

№ ~~353594~~

0309078895

33

1212

Izvēilkums no „Vald. Vēstn.” 1937. g. 295. num.

Ministru kabinets 1937. g. 22. decembrī ir pieņēmis un Valsts Prezidents izsludina šādu likumu:

Likums par akciju un paju sabiedrībām.

AKCIJU SABIEDRĪBAS.

Pirmā nodaļa.

Sabiedrību dibināšana.

1. Akciju sabiedrība ir sabiedrība ar juridiskas personas tiesībām, kuŗas dalībnieki piedalās ar ieguldījumiem uz akcijām sadalītā pamatkapitalā, neatbildot personīgi par sabiedrības saistībām.

Par sabiedrības saistībām atbild sabiedrība ar savu mantu.

2. Akciju sabiedrība, neatkarīgi no tās mērķiem, vienmēr uzskatāma par tirgotāju tādā nozīmē, kā norādīts noteikumos par tirgotājiem (Lik. kr. 1933. g. 237).

3. Akciju sabiedrības tiesības un pienākumus pret akcionariem un trešām personām, kā arī akcionaru savstarpējas attiecības noteic sabiedrības statuti. Akciju sabiedrību statutus, kā arī to grozījumus apstiprina finansu ministris.

Akciju sabiedrību statutus, kā arī to grozījumus, kuŗos paredzētas sevišķas priekšrocības un koncesijas, apstiprina Ministru kabinets, bet statuti un to grozījumi, kuŗos paredzēti izņēmumi no pastāvošiem likumiem, apstiprināmi likumdošanas kārtībā.

4. Akciju sabiedrību var nodibināt ne mazāk kā 5 personas, no kurām vismaz $\frac{3}{5}$ jābūt Latvijas pilsoņiem.

Akciju sabiedrību var dibināt un tās dibināšanā var piedalīties arī juridiskas personas.

Akciju sabiedrības nosaukumā jābūt vārdiem „akciju sabiedrība“ vai saīsinātā veidā lietojot — a./s.

5. Akciju sabiedrību var nodibināt un ieguldījumus pamatkapitalā izdarīt:

- 1) nomaksājot akcijas naudā,
- 2) sedzot visas akcijas vai kādu to daļu ar sabiedrībā ieguldāmo mantu vai pārņemamā uzņēmuma aktīva tīro atlikumu, pie kam, ja visas akcijas netiek segtas, to pārējā daļa jānomaksā naudā.

Akciju sabiedrības, kuru mērķis ir nodarboties ar banku vai apdrošināšanas operācijām, var nodibināt, nomaksājot akcijas tikai naudā, izņemot 167. p. 2. punktā paredzēto gadījumu.

6. Statutu parakstītāji uzskatāmi par sabiedrības dibinātājiem. Statuti jāparaksta visiem dibinātājiem (4. p.), un viņu parakstiem jābūt notariāli apliecinātiem. Par dibinātājiem jāuzskata arī tās personas, kas ieguldījušas sabiedrībā kādu mantu vai nodevušas sabiedrībai kādu uzņēmumu. Katram dibinātājam jāiegādājas vismaz viena akcija.

7. Sabiedrības statutos noteikti jānorāda:

- 1) sabiedrības firma un sēdeklis;

- 2) sabiedrības mērķi;
- 3) visu dibinātāju vārdi un uzvārdi;
- 4) sabiedrības pamatkapitāla lielums un akciju veids, skaits un nominalvērtība;
- 5) valdes locekļu skaits, kā arī padomes (115. p.) un revīzijas komisijas locekļu un likvidatoru skaits, ja viņi saskaņā ar statūtiem būtu jāievēlē, viņu ievēlēšanas kārtība, tiesības un pienākumi;
- 6) akciju skaits, kāds pārvaldes locekļiem jādeponē kā drošība;
- 7) akcionāru pilnu sapulču sasaukšanas un jautājumu izlemšanas kārtība;
- 8) gada pārskatu sastādīšanas, pārbaudīšanas, pieņemšanas un izsludināšanas kārtība;
- 9) dividendu noteikšanas un rezerves un citu kapitālu sastādīšanas kārtība;
- 10) sabiedrības likvidācijas kārtība;
- 11) visi pārējie noteikumi, kādi pēc sabiedrības rakstura vēl būtu vajadzīgi.

8. Apstiprinātie akciju sabiedrības statūti izsludināmi uz sabiedrības rēķinu finansu ministra noteiktā periodiskā izdevumā, bet paziņojums par statūtu apstiprināšanu — „Valdības Vēstnesī“.

9. Ja sabiedrību nodibina, pieņemot mantu vai pārņemot kādu pastāvošu uzņēmumu ar tā aktīviem un pasīviem (5. p. 2. pk.), tad visi dibinātāji sastāda sevišķu ziņojumu 2 eksemplāros, kurā norāda dibinātāju vārdus, uzvārdus un dzīves vietas, sabiedrības firmu un mērķus, pamat-

kapitāla lielumu un kādu mantu vai uzņēmumu no kā un kādā vērtībā paredzēts pieņemt vai pārņemt. Ziņojumam pievienojams sīks pieņemamās mantas vai pārņemamā uzņēmuma novērtējums.

Ziņojuma un pieņemamās mantas vai pārņemamā uzņēmuma novērtējuma viens eksemplars iesniedzams finansu ministram līdz ar lūgumu apstiprināt sabiedrības statutus, bet otrs eksemplars nododams lietpratējiem (14. p.) pārbaudīšanai.

10. Sabiedrības dibinātāji iekasē naudu par akcijām, vienojas ar mantas vai uzņēmuma īpašnieku par mantas vai uzņēmuma cenu un pārņemšanas noteikumiem, un pieņem mantu vai pārņem uzņēmumu, kā arī ved akcionaru grāmatu, kurā ierakstāmas visas no akciju parakstītājiem ienākušās naudas sumas. Akcionaru grāmata cauraukrojama un lapas numurējamas. Auklojumu apzīmogo un lapu numerāciju apstiprina Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kamera.

P i e z ī m e. Dibinātāju izsniegtās kvītes par iemaksu uz akcijām saņemšanu nedod tiesības piedalīties akcionaru pilnās sapulcēs, izņemot sabiedrības dibināšanas sapulci.

11. Akciju sabiedrību var nodibināt:

- 1) dibinātājiem sadalot visas akcijas savā starpā (12.—20. p.),
- 2) dibinātājiem nesadalot visas akcijas savā starpā, bet uz vienošanos pieaicinot sabiedrībā arī citas personas (21.—27. p.).

12. Kad dibinātāji sadala visas akcijas savā starpā, sabiedrība uzskatāma par nodibinātu, ja vismaz 25%, bet jaundibināmās banku vai apdrošināšanas akciju sabiedrībās vismaz 50% no akciju nominalvērtības nomaksāti un attiecīgās sumas noguldītas uz akciju sabiedrības vārdu Latvijas bankā, Latvijas kreditbankā vai kādā no to nodaļām, kur tās paliek, kamēr akciju sabiedrības valde vai, sabiedrību nenodibinot, dibinātāji ar Finanšu ministrijas atļauju tās atprasa.

Ja sabiedrību nodibina, pieņemot mantu vai pārņemot uzņēmumu, tad akcijas pilnā nominalvērtībā sedzamas ar pieņemamo mantu vai pārņemamo uzņēmumu, bet ja ar to nepietiktu visu akciju segšanai, pārpalikušās nesegtās akcijas nomaksājamās šā panta pirmā daļā noteiktā kārtībā.

13. Iepriekšējā (12.) pantā norādītos gadījumos dibinātāji, visiem klātesot, ne vēlāk kā 3 mēnešus pēc statutu apstiprināšanas, ievēlē valdi, padomi (115. p.) un revīzijas komisiju (143. p.).

Bez tam dibinātājiem jā sastāda un jāparaksta sabiedrības dibināšanas protokols, kurā jāatzīmē:

- 1) ka visas sabiedrības akcijas ir sadalītas;
- 2) akciju skaits, kādu katrs dibinātājs ieguvis;
- 3) ka visas akcijas ir nomaksātas likumā un statutos paredzētā apmērā;
- 4) kas ievēlēts attiecīgos sabiedrības pārvaldes un revīzijas organos.

Dibinātāju parakstiem zem dibināšanas protokola jābūt notariāli apliecinātiem.

Piezīme. Ja visi dibinātāji nevar būt klāt, tad vismaz 14 dienas iepriekš jāizsludina dibināšanas sapulce un tanī jābūt klāt $\frac{3}{5}$ dibinātāju, kuŗiem kopā jārepresentē vismaz $\frac{3}{4}$ no pamatkapitāla.

14. Jaunievelētai valdei kopā ar padomi (115. p.) jāpārbauda sabiedrības dibināšanas darbība (92. p.), par ko sastādāms pārbaudes ziņojums. Ja sabiedrību nodibina pieņemot mantu vai pārņemot uzņēmumu, sabiedrības dibināšanas darbības pārbaude attiecībā uz mantas pieņemšanu un uzņēmuma pārņemšanu nododama bez tam vēl sevišķiem lietpratējiem, kuŗus iecel finansu ministris no Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kameras priekšā liktiem kandidātiem.

15. Par pieņemamās mantas vai pārņemamā uzņēmuma un to vērtības pārbaudīšanu, kā arī par lietpratēju atalgošanu finansu ministris izdod instrukciju.

16. Pārbaude aptver visu dibināšanas darbību. It īpaši jāraugās, vai dibinātāju sastādītā ziņojumā (9. p.) uzdotais pieņemamās mantas vai pārņemamā uzņēmuma sastāvs un vērtība atbilst patiesībai.

17. Par notikušo pārbaudi lietpratēji sastāda pārbaudes aktu divos eksemplāros, no kuŗiem vienu iesniedz Finansu ministrijai, bet otru sabiedrības valdei. Domstarpības starp lietpratējiem un sabiedrības valdi vai padomi izšķir finansu ministris.

18. Jaunievlētā valde iesniedz Finanšu ministrijai sabiedrības dibināšanas protokola norakstu, Latvijas bankas vai Latvijas kredītbankas kvīti par vajadzīgās pamatkapitāla daļas iemaksu un citus likumā un sabiedrības statutos noteiktos dokumentus.

Ja, dokumentus pārbaudot, Finanšu ministrija konstatē, ka sabiedrība nodibināta saskaņā ar likuma un statutu noteikumiem, vai, nodibinot to ar mantu, ka nav domstarpību starp lietpratējiem un sabiedrības valdi vai padomi vai ka tās nokārtotas (17. p.), Finanšu ministrija izsniedz sabiedrībai darbības uzsākšanas atļauju.

19. Ja lietpratēji ziņo, ka dibinātāju ziņojums (9. p.), dibināšanas protokols (13. p.) vai valdes un padomes pārbaudes ziņojums (14. p.) ir nepilnīgs vai neatbilst likuma noteikumiem un tādēļ pret sabiedrības nodibināšanu ceļami iebildumi, bet dibinātāji un valde izvairās šos iebildumus ievērot, tad finanšu ministris var darbības uzsākšanas atļauju neizsniegt, atzīt sabiedrību par nenodibinātu un izsludināt tās statutus par anulētiem. Par akcijām iemaksātā nauda nekavējoties izmaksājama atpakaļ resp. pieņemtā manta vai pārņemtais uzņēmums nekavējoties nododami to īpašniekiem.

20. Kad saņemta darbības uzsākšanas atļauja, sabiedrības dibinātāji (13. p.), valde un padome (115. p.), ar attiecīgo personu parakstiem, iesniedz tirdzniecības reģistra tiesnesim rakstisku pieteikumu sabiedrību reģistrēt.

Pieteikumam reģistrēt sabiedrību jāpievieno:

- 1) akciju sabiedrības statuti;
- 2) dibināšanas protokola notariāli apliecināts noraksts;
- 3) dibinātāju ziņojums, ja sabiedrību nodibina pieņemot mantu vai pārņemot uzņēmumu;
- 4) finanšu ministra atļauja uzsākt sabiedrības darbību;
- 5) citi noteikumos par tirdzniecības reģistru (Lik. kr. 1934. g. 145) paredzētie dokumenti.

21. Ja sabiedrības dibinātāji nesadala visas akcijas savā starpā, bet uz vienošanos pieaicina arī citas personas (11. p. 2. pk.), tad dibinātājiem jā sastāda sevišķs prospekts, kurā jānorāda:

- 1) dibinātāju vārdi, uzvārdi un dzīves vietas;
- 2) sabiedrības firma, darbības mērķi un sēdeklis;
- 3) pamatkapitāla lielums, akciju skaits un nominalvērtība, vai akcijas ir vārda vai uzrādītāja, vai statutos paredzētas priekšrocību akcijas un ar kādām priekšrocībām (31. p.), kā arī to akciju skaits, kuŗas ieguvuši dibinātāji;
- 4) valdes locekļu skaits, kā arī padomes (115. p.) un revīzijas komisijas locekļu un likvidatoru skaits (7. p. 5. pk.);
- 5) akciju nomaksas kārtība un termiņi;
- 6) dibināšanas izdevumu aprēķins;
- 7) ja sabiedrību dibina ar mantu — sīki dati par šo mantu.

Šis prospekts dibinātājiem jāparaksta, un viņu parakstiem jābūt notariali apliecinātiem.

22. Dibinātāji prospektu izsludina „Valdības Vēstnesī“ un divos citos laikrakstos, ne vēlāk kā 1 mēneša laikā pēc statutu apstiprināšanas.

23. Par akcijām saņemtās iemaksas dibinātāji nogulda uz akciju sabiedrības vārdu 12. pantā paredzētā kārtībā. *LB vai citā.*

Pēc tam, kad visas akcijas sadalītas un nomaksātas 12. pantā norādītā kārtībā, un, ja sabiedrību nodibina pieņemot mantu vai pārņemot uzņēmumu, pieaicinātie lietpratēji dibināšanas darbību pārbaudījuši (14.—19. p.), dibinātāji sasauca sabiedrības dibināšanas sapulci, uzstādot arī sapulces dienas kārtību.

Dibināšanas sapulce sasaukama saskaņā ar noteikumiem par akcionaru pilnām sapulcēm ne vēlāk kā 6 mēnešu laikā, skaitot no prospekta izsludināšanas dienas „Valdības Vēstnesī“ (22. p.). Sapulce ir pilntiesīga, ja tanī piedalās akcionari, kas kopā reprezentē vismaz $\frac{3}{4}$ no pamatkapitāla.

24. Dibināšanas sapulce apstiprina dibinātāju vienošanos ar mantas vai uzņēmuma īpašnieku par mantas vai uzņēmuma cenu un pārņemšanas noteikumiem (10. p.), pie kam mantas vai uzņēmuma īpašniekam samaksā ar jaundibinātās sabiedrības akcijām; ja dibināšanas sapulce šādu vienošanos neapstiprina, tad finansu ministris darbības uzsākšanas atļauju neizsniedz un

statutus anulē. Sabiedrība tādā gadījumā uzskatāma par nenodibinātu un par akcijām iemaksātā nauda nekavējoties izmaksājama atpakaļ resp. pieņemtā manta vai pārņemtais uzņēmums nekavējoties nododams to īpašniekam.

25. Ja dibināšanas pārbaudei pieaicināti lietpratēji (14. p.), tad sapulcē nolasāms lietpratēju sastādītais pārbaudes akts (17. p.). Domstarpības starp dibināšanas sapulci un lietpratējiem izšķir finansu ministris, piemērojot 17. un 19. panta noteikumus.

Dibināšanas sapulce pieņem sabiedrības prospektu (21. p.), pārbauda un apstiprina dibināšanas izdevumus, pieņem dibinātāju parakstītos statutus un saskaņā ar tiem ievēlē valdes un padomes (115. p.) locekļus, kā arī attiecīgos gadījumos ievēlē revīzijas komisiju, lemj par sabiedrības nodibināšanu un tās darbības uzsākšanu un dod tuvākus norādījumus valdei par turpmāko darbību.

Darbības uzsākšanas atļaujas saņemšanai piemērojami 18. panta noteikumi.

Piezīme. Banku un apdrošināšanas akciju sabiedrības uzsāk savu darbību statutos paredzētā laikā un kārtībā.

26. Ja sešu mēnešu laikā, skaitot no prospekta izsludināšanas dienas „Valdības Vēstnesī“ (22. p.), dibināšanas sapulce vēl nebūtu noturēta, sabiedrība uzskatāma par nenodibinātu un statuti un prospekts par anulētiem, pie kam piemērojami 24. panta noteikumi par sabiedrības nenodibināšanas sekām.

27. Ne vēlāk kā 14 dienu laikā pēc dibināšanas sapulces, sabiedrības dibinātāji, valde un padome (115. p.), ar attiecīgo personu parakstiem, iesniedz tirdzniecības reģistra tiesnesim rakstisku pieteikumu sabiedrību reģistrēt.

Pieteikumam reģistrēt sabiedrību jāpievieno sabiedrības statuti līdz ar prospektu un citi 20. pantā norādītie dokumenti.

Otrā nodaļa.

Pamatkapitals un akcijas.

28. Akciju sabiedrības pamatkapitals sastādās no noteiktām līdzīgām daļām — akcijām.

Banku akciju sabiedrību minimalais pamatkapitals ir Ls 3.000.000,—, apdrošināšanas akciju sabiedrību — Ls 1.000.000,— un pārējo tirdzniecības un rūpniecības akciju sabiedrību — Ls 100.000,—.

Akciju sabiedrībām, kas nodibinātas pirms šā likuma izdošanas un kuŗu pamatkapitals nenasniedz šinī pantā norādīto minimālo apmēru, divu gadu laikā no šā likuma spēkā stāšanās dienas jāpapildina savs pamatkapitals līdz norādītam minimālam apmēram. Finanšu ministrim ir tiesība šo termiņu pagarināt ne ilgāk kā uz vienu gadu. Sabiedrībām, kas noliktā laikā savus pamatkapitalus nav papildinājušas, jālikvidējas likumā paredzētā kārtībā.

P i e z ī m e. Apdrošināšanas akciju sabiedrībām, kas nodibinātas pirms šā likuma izdošanas, jāpapildina savs pamatkapitals viena gada laikā no šā li-

kuma spēkā stāšanās dienas, par cik tas nenasniegtu sekojošus apmērus:

- 1) sabiedrībām, kas nodarbojas tikai ar vienu zaudējumu apdrošināšanas nozari — Ls 250.000,—;
- 2) sabiedrībām, kas nodarbojas vienīgi ar dzīvības apdrošināšanu — Ls 500.000,—;
- 3) sabiedrībām, kas nodarbojas ar vairākām apdrošināšanas nozarēm — Ls 1.000.000,—.

Finansu ministrim ir tiesība pagarināt šo termiņu ne ilgāk kā uz vienu gadu. Sabiedrībām, kas noteiktā laikā nav papildinājušas savus pamatkapitālus, jālikvidējas.

29. Akcijas nominalvērtība nosakāma katras atsevišķas sabiedrības statutos un nedrīkst būt mazāka par Ls 100,—. Sabiedrības nedrīkst izlaist akcijas zemāk par statutos nosacīto nominalvērtību.

Piezīme. Šā (29.) panta noteikums par akciju nominalvērtību neattiecas uz tām akciju sabiedrībām, kas nodibinātas pirms šā likuma spēkā stāšanās.

30. Akcijas var būt vārda vai uzrādītāja akcijas. Vārda akcijās atzīmē īpašnieka vārdu un uzvārdu vai firmu, un pašas šīs akcijas līdz ar īpašnieka dzīves vietu ierakstāmas akcionaru grāmatā. Akcijas nav dalāmas.

31. Sabiedrību statutos var paredzēt, ka daži akciju izlaidumi vai akciju grupas bauda lielākas tiesības dividendes saņemšanā un, sabiedrību likvidējot, likvidācijas

*Po-ase
ake*

kvotas saņemšanā, nekā pārējās akcijas. Lēmumi par šādu priekšrocību piešķiršanu pieņemami akcionaru pilnā sapulcē, kuŗā piedalās akcionāri, kas personīgi vai uz pilnvaru pamata reprezentē vismaz $\frac{3}{4}$ no pamatkapitāla, pie kam par to pieņemšanu jābūt nodotām vismaz $\frac{3}{4}$ no klātesošām balsīm.

Priekšrocību akciju izlaiduma kopsuma nedrīkst pārsniegt $\frac{1}{4}$ no pamatkapitāla.

Sabiedrības statutos sīki jāparedz priekšrocību akciju maksimālā norma dividendes saņemšanā, kā arī tās priekšrocības, kādas šīs akcijas bauda likvidācijas kvotes saņemšanā.

32. Sabiedrību statutos var paredzēt, ka iepriekšējā (31.) pantā minētās priekšrocību akcijas bauda tādas pašas balsstiesības kā pārējās akcijas, vai ka šo priekšrocību akciju balsstiesības ir ierobežotas, vai ka tām pavisam nav balsstiesības.

33. Minētās priekšrocības tiesības dividendes un likvidācijas kvotes saņemšanā akcionaru pilna sapulce var atcelt, ierobežot vai kā citādi grozīt vienīgi tad, ja par to lēmusi priekšrocību akciju īpašnieku sapulce, kuŗa reprezentē vismaz $\frac{3}{4}$ no priekšrocību akcijām, un ja lēmums par esošo priekšrocību atcelšanu, ierobežošanu vai grozīšanu pieņemts ar $\frac{3}{4}$ klātesošo balsu vairākumu. Šādas parcialas sapulces sasaukamas noteikumos par akcionaru pilnām sapulcēm paredzētā kārtībā.

Akcionaru pilnas sapulces lēmums par priekšrocību ierobežošanu, grozīšanu vai

atcelšanu realizējams statutu grozīšanas kārtībā.

Jaunas priekšrocību akcijas var izlaist tikai ar šā panta 1. daļā minētās parcialās sapulces piekrišanu. Parcialās sapulces piekrišana nav vajadzīga, ja, izlaižot priekšrocību akcijas, akcionaru pilna sapulce nolēmj ievest statutos noteikumu, ka turpmākiem priekšrocību akciju izlaidumiem parcialās sapulces piekrišana nebūs vajadzīga.

34. Ja akciju sabiedrības statutos paredzēts, ka tās manta pēc statutos noteiktā koncesijas termiņa notecējuma pāriet valsts vai pašvaldības īpašumā un sabiedrība katru gadu zināmu skaitu akciju amortizē, tad akcionaru pilna sapulce 31. pantā norādītā kārtībā var ievest sabiedrības statutos noteikumus par lietotāju akciju izsniegšanu sabiedrības bijušiem akcionāriem. Lietotāju akcijām jābūt uz vārdu, un tās var izsniegt bez maksas un bez nominalvērtības apzīmējuma.

35. Lietotāju akcijas turētājam nav balsstiesības akcionaru pilnās sapulcēs, un vispār viņš nebauda šinī likumā paredzētās akcionaru tiesības. Lietotāju akciju turētāji var baudīt pārējo akcionaru tiesībām līdzīgas vai ierobežotas tiesības vienīgi saņemt dividendi vai likvidācijas kvoti, vai priekšrocības tiesības, līdzīgi pārējiem akcionāriem, iegūt jaunu izlaidumu akcijas.

36. Parakstīšanās uz akcijām notiek parakstoties īpašā akciju parakstīšanas sarakstā. Sarakstā jāieved šādi dati:

- 1) dibinātāju vai valdes locekļu vārds, uzvārds un dzīves vieta;
- 2) akciju izlaiduma kopsuma un, ja akciju nomaksa atļauta pa daļām, iemaksu termiņi un apmēri;
- 3) iemaksu pieņemšanas vieta un laiks;
- 4) termiņš, līdz kuram jāsadala izlaižamās akcijas un pēc kuŗa notecējuma parakstīšanās uz akcijām nesaista parakstītāju;
- 5) akciju veids, skaits un vērtība, uz kurām parakstās.

Parakstīšanas saraksts, kuŗā augstāk minētie dati nav pilnīgi vai kuŗā, bez 4. punktā norādītā ierobežojuma, atzīmēti vēl citi parakstītāja atbildības ierobežojumi, ir nederīgs.

Parakstītājs var prasīt, lai uzrāda sabiedrības statutus.

37. Akciju ieguvējam, ja viņš par akcijām nesamaksā ar sabiedrībā ieguldāmo mantu vai pārņemamo uzņēmumu, jāiemaksā vismaz 25% no akciju nominalvērtības, bet pārējā nominalvērtības summa jānomaksā valdes noteiktos termiņos ar tādu aprēķinu, lai katra akcija būtu pilnīgi nomaksāta ne vēlāk kā viena gada laikā, skaitot no akcijas iegūšanas dienas.

Piezīme. Banku un apdrošināšanas akciju sabiedrības nomaksā savas akcijas statutos paredzētā kārtībā.

38. Akcijas pirmieguvējs, kā arī katrs nesamaksātas akcijas tālākais ieguvējs, atbild par iegūto akciju pilnīgu samaksu.

39. Ja akcijas ieguvējs mēneša laikā pēc valdes nosacītā termiņa neiemaksā par parakstītām akcijām noteikto sumu, tad viņš zaudē savas akcionara tiesības un valde, ievietojot „Valdības Vēstnesī“ atiecīgu sludinājumu, uzaicina pagaidu apliecības (44. p.) iepriekšējus ieguvējus nomaksāt pienācīgo sumu viena mēneša laikā. Ja samaksa arī šīnī termiņā nenotiek, valde izsludina „Valdības Vēstnesī“ pagaidu apliecību par anulētu, akcionars zaudē pēc tās iemaksāto naudu, anulētās apliecības vietā valde izgatavo jaunu ar to pašu sumu un pārdod to pēc sava ieskata statutos paredzētā kārtībā.

40. Ja valde, pārdodot pagaidu apliecības, saņemtu mazāk par vēl neiemaksāto sumu, viņa iztrūkstošo sumu var piedzīt no agrākā akciju ieguvēja. Varbūtējais pārpalikums izsniedzams anulēto pagaidu apliecību īpašniekam.

41. Ja valdei nav iespējams no agrākā akciju ieguvēja iztrūkstošo sumu piedzīt, tad par zaudējumiem atbild visi iepriekšējie akciju ieguvēji, ieskaitot arī pirmo neiomaksātās akcijas ieguvēju.

42. Iepriekšējais akciju ieguvējs atbild tikai tad, ja no vēlākā akciju ieguvēja iztrūkstošo sumu nav iespējams piedzīt. Par samaksas pieprasīšanu no vēlākā akciju ieguvēja valde paziņo arī iepriekšējam akciju ieguvējam. Valde var uzskatīt, ka maksājumu nebūs iespējams piedzīt, ja maksājums nav ienācis viena mēneša laikā no tās dienas, kad izsūtīts bijušam akciju

ieguvējam uzaicinājums samaksāt un iepriekšējam akciju ieguvējam paziņojums par vēlākā akciju ieguvēja uzaicināšanu samaksāt.

43. Akciju ieguvējam jāmaksā procenti par termiņā nenomaksāto sumu, aprēķinot 0,5 procentus mēnesī un skaitot katru nepilnu mēnesi par pilnu.

44. Iekam akcijas vēl nav pilnīgi nomaksātas, sabiedrība izdod uz vārdu izrakstītas pagaidu apliecības, kuŗas var dot tālāk arī tikai uz vārdu. Pagaidu apliecības sešu mēnešu laikā pēc akciju pilnīgas samaksas, bet ne vēlāk kā 1½ gada laikā, skaitot no sabiedrības reģistrēšanas dienas, apmaināmas pret akcijām.

45. Katrai akcijai pievieno kuponu loksni dividendes saņemšanai desmit gadu laikā. Akciju kuponus nevar nodot citam atsevišķi no akcijām, izņemot tekošā un noteicējušo termiņu kuponus. Akcijas un kuponu loksnes iespiežamas Valsts papiru spiestuvē.

46. Vārda akcijas, kā arī pagaidu apliecības var pāriet citas personas īpašumā ar attiecīgu vārda pārvedes uzrakstu, piemērojot Vekseļu nolikuma (1932. g. izd.) 18. un 20. panta un 23. panta 1. un 2. teikuma noteikumus. Šādas akcijas līdz ar eedenta paziņojumu iesniedzamas sabiedrības valdei, lai tā atzīmētu īpašnieku maiņu akcionaru grāmatā. Tādā pašā kārtībā uz īpašnieka vēlēšanos var pārvērst vārda akcijas par uzrādītāja akcijām, un otrādi, ja vien statuti atļauj uzrādītāja akcijas iz-

laist. Atzīme akcionaru grāmatā par vārda akciju un pagaidu apliecību pāreju jāievēd ne vēlāk kā 3 dienu laikā pēc tam, kad saņemti dokumenti, kas pierāda, ka akcijas vai pagaidu apliecības pārgājušas cita īpašumā. Ja atzīme minētā laikā nav ieviesta, finansu ministris var uzlikt valdei naudas sodu līdz Ls 500,—.

47. Sabiedrības statutos var noteikt, ka gadījumā, kad akcionars vēlētos vārda akcijas nodot citām personām, tās līdz ar rakstisku paziņojumu iesniedzamas sabiedrības valdei. Ja statutos nav paredzēts citādi, valde vispirms piedāvā nododamās akcijas esošiem akcionariem. Ja nododamās akcijas pirkt pieteicas vairāki akcionari, tad akcijas pārdod samērīgi ar viņiem piederošo akciju skaitu. Ja esošie akcionari nepieteicas iegūt akcijas, valdei ir tiesība tās pārdot pēc sava ieskata. Pārdodamo akciju cena aprēķināma saskaņā ar statutu noteikumiem. Ja viena mēneša laikā, skaitot no akciju saņemšanas dienas, valde akcijas nav pārdevusi, tad tās izsniedzamas atpakaļ to īpašniekam, kas akcijas var nodot pēc sava ieskata.

48. Sabiedrība nedrīkst iegūt pati savas akcijas, nedz arī ņemt tās ķīlā, izņemot sekojošos gadījumus:

- 1) ja sabiedrība, saskaņā ar statutu noteikumiem, amortizē ar iegūtām akcijām pamatkapitalu; amortizētās akcijas nekavējoties nosūtāmas Valsts papiru spiestuvei iznīcināšanai; banku un apdrošināšanas akciju sabiedrību pamatkapitāla amortizācija noliegta;

- 2) ja sabiedrība pamazina pamatkapitalu, izņemot no apgrozības daļu akciju; no apgrozības izņemtās akcijas, tāpat kā iepriekšējā (1.) punktā minētās, nosūtāmas Valsts papiru spiestuvei iznīcināšanai;
- 3) ja sabiedrība savas akcijas iegūst pārņemot kādu uzņēmumu ar tā aktīviem un pasīviem savā īpašumā;
- 4) ja sabiedrība savas akcijas iegūst izolē, piedzenot savus prasījumus.

3. un 4. punktā paredzētos gadījumos iegūtās akcijas nekavējoties jārealizē statutos paredzētā kārtībā.

Trešā nodaļa.

Pamatkapitāla palielināšana un pamazināšana.

49. Pamatkapitāla palielināšanai vai pamazināšanai jānotiek statutu grozīšanas kārtībā.

50. Sabiedrība palielina pamatkapitalu, izlaižot jaunas akcijas. Pamatkapitāla palielināšana notiek atklājot parakstīšanos uz akcijām 36. pantā paredzētā kārtībā. Pamatkapitālu var palielināt tikai pēc tam, kad iepriekšējais akciju izlaidums pilnīgi nomaksāts un akcijas izdotas.

Piezīme. Kad sabiedrība tiesā cēlusi civilprasību pret akciju parakstītāju vai nenomaksātas akcijas tālāko ieguvēju par parakstīto akciju nominalvērtības pilnīgu samaksu, tad akciju kapitālu var palielināt, ja nenomak-

sātās akcijas nepārsniedz 5% no visa šā akciju izlaiduma akciju kopskaita.

51. Jaunizlaižamām akcijām nosakāma tāda pati nominalvērtība kā agrāko izlaidumu akcijām.

Par katra jaunā izlaiduma akciju tās parakstītājam jāiemaksā, bez nominalvērtības, vēl zinama premijs, kas līdzinās vismaz tai sabiedrības rezerves kapitāla daļai, kuŗa, saskaņā ar pēdējo gada bilanci, krīt uz katru iepriekšējo izlaidumu akciju. Tādā ceļā iegūtās premijas pieskaitāmas rezerves kapitālam.

52. Parakstoties uz jaunizlaižamām akcijām, parakstītājam jāiemaksā vismaz 25% no parakstīšanā iegūto akciju nominalvērtības, bet pārējā nominalvērtības summa līdz ar varbūtējo premiju jānomaksā valdes noteiktos termiņos ar tādu aprēķinu, lai katra akcija būtu pilnīgi nomaksāta ne vēlāk kā viena gada laikā, skaitot no tās dienas, kad apstiprināts statutu grozījums par jaunu akciju izlaišanu (49. p.). Pie tam attiecīgi piemērojami 38.—43. panta noteikumi.

53. Sabiedrības līdzšinējie akcionari bauda priekšrocības tiesības iegūt jaunās akcijas samērīgi ar viņiem piederošo akciju skaitu. Ja līdzšinējie akcionari neizmantotu visi savas priekšrocības tiesības akcionaru pilnas sapulces noteiktā termiņā (55. p. 5. pk.), kas tomēr nedrīkst būt īsāks par 2 nedēļām, tad akcijas turpmāk vienas nedēļas laikā piedāvājamās līdzšinējiem

akcionariem bez ierobežojuma skaita ziņā un pēc tam atlikušās akcijas piedāvājamās publiskai parakstīšanai.

54. Akcionaru pilna sapulce ar vismaz $\frac{3}{4}$ pamatkapitāla reprezentētāju akcionaru balsīm var nolemt iepriekšējā (53.) pantā minētās priekšrocības tiesības jauno akciju iegūšanā līdzšinējiem akcionariem ierobežot vai pavisam nepiešķirt.

55. Akcionaru pilna sapulce pieņem akciju jaunizlaiduma noteikumus, kurus apstiprina finansu ministris. Noteikumos jānorāda:

- 1) līdzšinējais pamatkapitāls un akciju skaits un palielinātais pamatkapitāls un akciju skaits;
- 2) vai jaunizlaižamās akcijas būs vārda vai uzrādītāja akcijas;
- 3) vai jaunizlaižamās akcijas būs parastās vai priekšrocību akcijas; vai visam akciju izlaidumam vai tikai noteiktai akciju grupai piešķirtas priekšrocības un kādas;
- 4) akcijas nominalvērtība, premija un minimalā iemaksa parakstoties uz akcijām;
- 5) datums, kad atklās parakstīšanos uz akcijām, termiņi, līdz kuriem līdzšinējie akcionari bauda priekšrocības tiesības jaunizlaisto akciju parakstīšanā, un kad pieņems un izbeigs publisko parakstīšanos;
- 6) ar kādu datumu jaunās akcijas piedalīsies dividendes saņemšanā;

7) vieta, kur pieņems parakstīšanos uz akcijām, un stundas, kādās var parakstīties.

56. Ja jaunizlaižamās akcijas sedz ar sabiedrībā pieņemto mantu vai pārņemto uzņēmumu, tad akcionaru pilnas sapulces lēmumā un jaunizlaiduma noteikumos noteikti jānorāda, ar kādu mantu un kādā vērtībā sedz jaunizlaižamās akcijas un no kā šo mantu sabiedrība iegūst. Manta pārbaudāma saskaņā ar 14. panta noteikumiem par sabiedrības nodibināšanu ar mantu, pie kam attiecīgi piemērojami 17. un 19. panta noteikumi.

57. Parakstīšanos uz jaunizlaižamām akcijām var atklāt tikai pēc tam, kad lēmumu par jaunizlaidumu apstiprinājis finansu ministris un tas pieteikts tirdzniecības reģistra tiesnesim. Valde tirdzniecības reģistra tiesnesim iesniedzamam pieteikumam pievieno par kapitāla palielināšanu akcionaru pilnas sapulces protokola izrakstu, finansu ministra apstiprinātos statutu grozījumu tekstu un akciju izlaiduma noteikumus, kā arī paziņojumu par iepriekšējā akciju izlaiduma pilnīgu samaksu un to izdošanu (50. p.).

58. Akciju izlaiduma noteikumi un statutu grozījuma teksts, pēc tam, kad lēmums par jaunizlaidumu pieteikts tirdzniecības reģistra tiesnesim, pirms parakstīšanas atklāšanas jāizsludina uz sabiedrības rēķinu „Valdības Vēstnesī” un finansu ministra noteiktā periodiskā izdevumā.

59. Ja pilnas sapulces noteiktā laikā uz visām akcijām nav notikusi parakstišanās, tad akciju izlaidums uzskatāms par nenotikušu un statutu grozījumi par pamatkapitāla palielināšanu par atceltiem; iemaksātā nauda nekavējoties izmaksājama atpakaļ, par ko jāpaziņo Finanšu ministrijai un tirdzniecības reģistra tiesnesim, kā arī jāizsludina „Valdības Vēstnesī” un finanšu ministra noteiktā periodiskā izdevumā.

60. Akcionaru pilna sapulce, pieņemot lēmumu par pamatkapitāla pamazināšanu, noteic, kādā kārtā pamazināšana notiks. Lēmums par pamatkapitāla pamazināšanu pieteicams tirdzniecības reģistra tiesnesim. Pieteikumam jāpievieno par pamatkapitāla pamazināšanu lēmušās akcionaru pilnas sapulces protokola izraksts, kā arī finanšu ministra apstiprinātie statutu grozījuma teksts un noteikumi par to, kādā kārtā pamazināšana notiks.

61. Pamatkapitālu var pamazināt vai nu apvienojot akcijas, vai pamazinot katras akcijas nominalvērtību, vai sabiedrībai pašai iegūstot zem nominalvērtības savas akcijas un par šo akciju nominalvērtību pamazinot kapitālu, vai izņemot no apgrozības zināmu skaitu akciju.

62. Pamazinot pamatkapitālu, tas nedrīkst noslidēt zemāk par noteikto minimālo kapitālu, kāds nepieciešams sabiedrībai nodibinoties. Tāpat katras akcijas nominalvērtība nedrīkst būt mazāka par noteikto minimālo nominalvērtību.

63. Pamatkapitāla pamazināšanas noteikumi un statutu grozījumu teksts, pēc tam, kad lēmums par pamatkapitāla pamazināšanu pieteikts tirdzniecības reģistra tiesnesim, jāizsludina uz sabiedrības rēķinu „Valdības Vēstnesī“, finanšu ministra noteiktā periodiskā izdevumā un divos citos laikrakstos.

Pamatkapitālu pamazinot jāievēro attiecīgie noteikumi par sabiedrības kreditoru interešu aizsardzību, kādi paredzēti sabiedrības likvidācijas gadījumā.

64. Sabiedrības valde sludinājumā par pamatkapitāla pamazināšanu noteic termiņu, ne mazāku par 3 mēnešiem, līdz kuram akcijas iesniedzamas apvienošanai, vai apzīmogošanai, vai apmaiņai pret jaunām akcijām. Tās akcijas, kas sludinājumā noteiktā laikā nebūtu iesniegtas, valde var izsludināt par anulētām. Tāpat valde var izsludināt par anulētām tās akcijas, kas norādītā termiņā viņai gan iesniegtas, bet kuŗu skaits nav pietiekošs, lai to vietā iegūtu tiesību uz vienu jaunu akciju.

Pēc izsludināšanas „Valdības Vēstnesī“ valde anulēto akciju vietā izgatavo attiecīgā skaitā jaunas akcijas, kuŗas pārdod caur biržas makleri. No sumas, kas ienākusi šīs akcijas pārdodot, atvelk izdevumus par izsludināšanu un pārdošanu, bet pārējo sumu valde izsniedz anulēto akciju turētājiem, samērīgi ar viņiem piederošo anulēto akciju skaitu.

Ceturrtā nodaļa.

Akcionaru pilnas sapulces.

65. Akcionaru pilna sapulce ir augstākais sabiedrības pārvaldības organs. Sapulce ir kārtēja vai ārkārtēja.

66. Kārtēju pilnu sapulci sasauc valde, pēc sabiedrības sēdekļa atrašanās vietas, ikgadus ne vēlāk kā četri mēnešus pēc darbības gada beigām. Šī sapulce pārbauda un apstiprina gada pārskatu par pagājušo darbības gadu un budžetu un darbības planu tekošam gadam, kā arī ievēlē padomes (115. p.), valdes un revīzijas komisijas locekļus.

67. Ārkārtēju pilnu sapulci sasauc valde vai nu pēc sava ieskata, vai ja to pieprasa padome (115. p.), vai revīzijas komisija, vai akcionari, kas kopā reprezentē ne mazāk kā $\frac{1}{20}$ no pamatkapitāla. Pieprasījumā sasaukt sapulci jāuzdod sasaukšanas iemesli un sapulces dienas kārtība. Sapulce valdei jāsasauc viena mēneša laikā, skaitot no sapulces sasaukšanas pieprasījuma iesniegšanas dienas.

68. Ja pēc sabiedrības bilances izrādītos, ka ir zaudēts viss rezerves kapitāls un $\frac{1}{3}$ no pamatkapitāla, tad valdei viena mēneša laikā no pilnas sapulces dienas jāsasauc akcionaru pilna sapulce, lai tā lemtu par sabiedrības darbības turpināšanu vai likvidāciju.

Ja akcionaru pilna sapulce, reprezentējot $\frac{4}{5}$ pamatkapitāla, vienbalsīgi nolemj pamatkapitālu papildināt viena gada laikā, skaitot no lēmuma pieņemšanas dienas,

bet kāds no akcionariem tomēr šajā laikā neiemaksā uz viņa akcijām krītošo papildu daļu, tad šīs akcijas skaita par iznīcinātām, par ko valde izsludina „Valdības Vēstnesī”. Iznīcināto akciju vietā izgatavo jaunas ar tiem pašiem numuriem, un sabiedrības valde pārdod tās caur vietējo makleri. No sumas, kuŗa ienākusi no šo akciju pārdošanas, atvelkot izdevumus par pārdošanu un publikāciju, kā arī jauno akciju izgatavošanu, to daļu, kas līdzinās akciju papildu maksai, ieskaita sabiedrības pamatkapitāla papildināšanai, bet pārpalikumu izsniedz iznīcināto akciju īpašniekam.

Piezīme. Banku un apdrošināšanas akciju sabiedrības, zaudējot pamatkapitālu un rezerves kapitālu, pakļautas attiecīgo likumu un normalstatutu noteikumiem.

69. Pilnai sapulcei piekrīt:

- 1) apstiprināt gada pārskatu par pagājušo darbības gadu;
- 2) sadalīt pagājušā darbības gada tīro peļņu;
- 3) apstiprināt budžetu un darbības planu tekošam gadam;
- 4) ievēlēt un atcelt no amata valdes, padomes un revīzijas komisijas locekļus, valdes un padomes (115 p.) locekļu kandidātus un likvidatorus un lemt par prasību vai sūdzību celšanu pret tiem, vai par prasību vai sūdzību izbeigšanu;
- 5) ievēlēt un atcelt direktorus rīkotājus vai piešķirt valdei tiesību tos izvēlēt no sava vidus vai no citām personām;

- 6) apstiprināt un grozīt instrukcijas valdei, padomei, direktoriem rīkotājiem, revīzijas komisijai un likvidatoriem;
- 7) lemt par tās specialās vērtēšanas komisijas novērtējuma apstiprināšanu, kuŗu iecēlis finansu ministris mantas vērtības pieauguma vai samazinājuma konstatēšanai;
- 8) lemt par nekustamas mantas iegūšanu sabiedrības vajadzībām, kā arī par nekustamas mantas atsavināšanu un apgrūtināšanu;
- 9) izlemt jautājumus par sabiedrības statutu grozīšanu, pamatkapitāla palielināšanu vai pamazināšanu, priekšrocību un lietotāju akciju izdošanu, likvidācijas uzsākšanu, darbības izbeigšanu, darbības turpināšanu un apvienošanu ar citām sabiedrībām;
- 10) izlemt likuma robežās visus citus jautājumus, kas pārsniedz citu sabiedrības organu piekritību.

70. Par pilnu sapulci sasaukšanu jāizsludina „Valdības Vēstnesī“ vismaz 14 dienas iepriekš. Sludinājumos jāuzdod sapulces vieta un laiks, kā arī dienas kārtība. Sapulce var apspriest tikai dienas kārtībā uzņemtos jautājumus, izņemot 73. pantā paredzēto gadījumu.

71. Ja nodomāts grozīt sabiedrības statutus, tad jau iepriekš sludinājumā un uzaicinājumā akcionāriem jānorāda, kādus statutu pantus nodomāts grozīt un kāds ir grozījumu saturs.

72. Vārda akciju un pagaidu apliecību īpašnieki uzaicināmi uz sapulci, neatkarīgi no sludinājumiem, ar ierakstītām vēstulēm, kurās izsūtāmas vismaz 14 dienas pirms pilnas sapulces pēc akcionaru grāmatā atzīmētām adresēm. Uzrādītāja akciju īpašnieki uzaicināmi tādā pašā kārtībā, ja viņi laikā iesnieguši valdē vismaz vienu akciju un paziņojuši savas adreses.

Ierakstītās vēstulēs tāpat jāuzdod sapulces vieta, laiks un dienas kārtība.

73. Ja sapulcē reprezentēts viss pamatkapitals, tā uzskatāma par likumīgu, neraugoties uz sasaukšanas laiku un veidu, un tā var apspriest, visiem akcionariem vienbalsīgi piekrītot, arī dienas kārtībā neuzņemtos jautājumus.

74. Vārda akciju un pagaidu apliecību īpašnieki bauda balsstiesību akcionaru pilnā sapulcē tikai tad, ja viņi ievesti akcionaru grāmatā vismaz 7 dienas pirms pilnas sapulces.

75. Uzrādītāja akcijas dod balsstiesību tikai tad, ja tās iesniegtas valdei vismaz 7 dienas pirms pilnas sapulces un nav ņemtas atpakaļ līdz sapulces beigām. Oriģinālakciju vietā var iesniegt apliecību par to, ka akcijas nodotas glabāšanā kādā iekšzemes vai valdes izraudzītā ārzemju kredītiestādē.

Apliecībā jānorāda akciju skaits un numuri un jāapstiprina, ka līdz akcionaru pilnas sapulces beigām tās netiks īpašniekam izsniegtas.

P i e z ī m e. Iestādei, kurā akcija nodota glabāšanā vai iekļāta, bez akciju īpašnieka rakstiskas piekrišanas nav atļauts izlietot balsstiesību, kas saistīta ar glabāšanā nodotām vai iekļātām akcijām.

76. Akcionari, kas savas akcijas pieteikuši 74. un 75. pantā paredzētā kārtībā, var piedalīties pilnā sapulcē kā personīgi, tā caur saviem pārstāvjiem vai pilnvarniekiem. Pilnvarai jābūt rakstiskai, un tā pievienojama pilnas sapulces protokolam. Par pilnvarnieku var būt tikai sabiedrības akcionars. Sabiedrības organu loceklis nevar būt cita akcionara pilnvarnieks.

77. Ja vairākām personām kopā pieder viena akcija, tad balsstiesību pilnā sapulcē var izlietot tikai viena persona, kā pārējo pārstāvis.

78. Valde sastāda to akcionaru sarakstu, kuriem saskaņā ar 76. panta noteikumiem ir tiesība piedalīties akcionaru pilnā sapulcē. Sarakstā jānorāda akcionaru uzvārds un vārds, akciju skaits un numuri un balsu skaits (80. p.). Sarakstu paraksta valdes locekļi un vismaz 3 dienas pirms akcionaru pilnas sapulces izliek valdes telpās redzamā vietā akcionaru ieskatam.

79. Pirms pilnas sapulces atklāšanas revīzijas komisija vai zvērinātie revidenti pārbauda valdes sastādīto akcionaru sarakstu. Ja klātesošie akcionari, kas reprezentē vismaz $\frac{1}{20}$ daļu no pamatkapitāla, to pieprasa, saraksts jāpārbauda arī pašā sapulcē. Akcionari šim nolūkam ievēlē

komisiju, skaitā ne mazāk par 3 personām, pie kam vismaz vienu personu ir tiesība ievēlēt tai akcionaru grupai, kuŗa pieprasījusi akcionaru saraksta pārbaudišanu.

80. Katra akcija pilnā sapulcē dod tiesību uz vienu balsi, ja statutos nav paredzēts, ka tiesību uz vienu balsi dod tikai lielāks akciju skaits. Nosakot statutos lielāku akciju skaitu, kas vajadzīgs, lai iegūtu tiesību uz vienu balsi, maksimalā akciju skaita nominalvērtība nedrīkst pārsniegt $\frac{1}{50}$ pamatkapitāla. Ikviens akcionars bauda balsstiesību samērīgi ar viņam piederošo akciju skaitu. Statutos var paredzēt atsevišķiem akcionāriem, kam pieder lielāks skaits akciju, balsstiesību ierobežojumu.

81. Sapulci atklāj valdes priekšsēdētājs vai viņa vietnieks. Pēc sapulces atklāšanas akcionāri ievēlē no sava vidus sapulces vadītāju, kas uzaicina kādu no klātesošiem akcionāriem vai sabiedrības darbiniekiem par sapulces protokolistu.

82. Iznemot šinī likumā paredzētos gadījumus, sapulce ir pilntiesīga ar jebkādu balsstiesīgo akcionāru skaitu, ja tajā piedalās valdes priekšsēdētājs vai viņa vietnieks. Lai izspriestu 31., 33., 54. un 161. pantā paredzētos jautājumus, kā arī jautājumus par statutu grozīšanu un sabiedrības likvidāciju, nepieciešams piedalīties akcionāriem, kas kopā reprezentē vismaz $\frac{3}{4}$ no pamatkapitāla.

83. Pilnas sapulces lēmumi ir saistoši, ja $\frac{3}{4}$ no klātesošām balsīm nodotas par to

pieņemšanu. Lēmumi par sabiedrības mērķu grozīšanu, apvienošanu ar citu sabiedrību un firmas maiņu (169. p.) pieņemami ar akcionāru balsīm, kuŗas reprezentē vismaz $\frac{3}{4}$ no pamatkapitāla. Valdes, padomes un revīzijas un likvidācijas komisijas locekļus ievēlē ar vienkāršu balsu vairākumu.

84. Valdes, padomes (115. p.) un revīzijas komisijas locekļiem un likvidatoriem nav balsstiesības ne personīgi, ne uz pilnvaras, ne arī uz likumiskas pārstāvības pamata, kad izlemjami jautājumi par viņu saukšanu pie atbildības, par viņu atcelšanu no amata un par viņu atalgojumu.

Apspriežot jautājumus par līguma slēgšanu starp sabiedrību un kādu tās akcionāru, pēdējais nebauda sapulcē balsstiesību ne personīgi, ne uz pilnvaras, ne arī uz likumiskas pārstāvības pamata. Akcionārs nevar piedalīties balsošanā ne personīgi, ne uz pilnvaras, ne arī uz likumiskas pārstāvības pamata arī tad, kad sapulce lemj par prasības vai sūdzības celšanu vai izbeigšanu starp viņu un sabiedrību.

85. Pilnā sapulcē balsošana notiek atklāti, izņemot gadījumu, kad aizklātu balsošanu pieprasa akcionāri, kas reprezentē vismaz $\frac{1}{10}$ pamatkapitāla. Aizklāta balsošana ir obligatoriska ievēlējot un atceļot no amata valdes, padomes (115. p.) un revīzijas komisijas locekļus un likvidatorus, kā arī pieņemot lēmumu par prasību vai sūdzību celšanu pret viņiem vai par prasību un sūdzību izbeigšanu. Statutos var

paredzēt arī citus gadījumus, kuŗos aizklāta balsošana ir obligatoriska.

86. Pilnas sapulces lēmumus var apstrīdēt tiesā likumu vai statutu pārkāpumu dēļ, kā arī tad, ja lēmums pamatots uz tādū balsstiesības izlietošanu, ar kuŗu akcionars cenšas panākt sev vai trešai personai sevišķus labumus, kuŗi ir pretēji sabiedrības interesēm.

87. Lēmumus var apstrīdēt:

- 1) valde, padome (115. p.) un revīzijas komisija;
- 2) katrs pilnā sapulcē piedalījies akcionars, ja viņš balsojis pret apstrīdamiem lēmumiem un pieprasījis to protokolēt;
- 3) akcionars, kas bez likumīga pamata nav pielaists pilnā sapulcē;
- 4) pārējie akcionāri, kas pilnā sapulcē nav piedalījušies, tikai tādā gadījumā, ja sapulce nav pareizi sasaukta vai ja tā lēmusi par dienas kārtībā neuzņemtiem jautājumiem.

88. Prasība par pilnas sapulces lēmumu atcelšanu vēršama pret akciju sabiedrību. Ja prasību ceļ valde, tad akciju sabiedrību reprezentē tiesā padome, bet ja tādas nav, tad pilnas sapulces ievēlētais pārstāvis, bet ja arī tāda nav vai tāds netiktu izvēlēts, tad finansu ministŗa no akcionāru vidus ieceltais pārstāvis.

Prasība jāceļ preklusīvā 2 mēnešu termiņā, skaitot no apstrīdamā lēmuma taisīšanas dienas.

Ja prasību ceļ akcionars, tad viņam jāpierāda, ka viņš ir akciju īpašnieks jau vismaz 3 mēnešus pirms tās pilnas sapulces dienas, kuŗas lēmumu viņš apstrīd.

Tiesa var atļaut iesniegtās akcijas to īpašniekam izņemt pirms lietas iztiesāšanas.

89. Tiesas spriedums, ar kuŗu apstrīdētais lēmums atcelts, saista arī tos akcionarus, kas prasībā nav piedalījušies. Likumīgā spēkā stājušos tiesas spriedumu par lēmuma atcelšanu tiesa nekavējoties paziņo tirdzniecības reģistra tiesnesim, kas par šādu spriedumu paziņo finansu ministrim.

90. Par zaudējumiem, kas sabiedrībai cēlušies no pilnu sapulču lēmumu nepamatotas apstrīdēšanas, prasītāji atbild solidari pret sabiedrību, ja viņi prasību cēlušī ļaunprātīgi.

Piektā nodaļa.

Valde un padome.

91. Valde pārzina un vada visas sabiedrības lietas kā kārtīgs un rūpīgs veikalnieks, atbild par kārtīgu un pareizu sabiedrības grāmatvešanu un ir sabiedrības pārstāve. Valde pārvalda sabiedrības mantu un rīkojas ar tās kapitaliem saskaņā ar likuma un statutu noteikumiem un akcionaru pilnu sapulču lēmumiem.

92. Valdei un padomei (115. p.) jāpārbauda sabiedrības dibināšana. Sevišķi valdei un padomei jāpārbauda, vai akcijas visas sazīmētas un vajadzīgā suma iemaksāta skaidrā naudā, kā arī, ja sabiedrību nodibina pieņemot mantu vai pārņemot uz-

ņēmumu, vai ieguldījums ar mantu izdarīts, vai ieguldītās mantas realā vērtība atbilst pieņemtai vērtībai un vai izpildīti citi likuma un statutu noteikumi par sabiedrības nodibināšanu.

93. Sabiedrības valde sastāv no vienas vai vairākām personām, kuŗas ievēlē akcionaru pilna sapulce.

Iztrūkstošo valdes locekļu atvietošanai pilna sapulce ievēlē vienu vai vairākus kandidatus. Uz kandidātiem, ciktāl tie atvieto valdes locekļus, attiecas tie paši noteikumi, kā uz valdes locekļiem.

94. Par valdes locekļiem var ievēlēt kā sabiedrības akcionarus, tā arī citas personas. Personas, kas ļaunprātīgi bankrotējušas vai kam uzlikts ar tiesību zaudēšanu saistīts sods, par valdes locekļiem ievēlēt nevar. Ievēlētiem valdes locekļiem vēlākais viena mēneša laikā, skaitot no ievēlēšanas dienas, jāiegādājas statutos noteiktais daudzums sabiedrības akciju, kuŗas jāiesniedz glabāšanā kā nodrošinājums sabiedrības valdei un izdodamas viņiem atpakaļ tikai pēc amata atstāšanas un viņu atsvabināšanas no atbildības. Valdes locekļi, kas viena mēneša laikā neiesniedz valdei statutos noteikto daudzumu sabiedrības akciju, skaitās kā izstājušies.

95. Sabiedrības darišanu veikšanai pilna sapulce var ievēlēt vai piešķirt valdei tiesību izvēlēt no sava vidus vai citām personām vienu vai vairākus direktorus rīkotājus.

Valde nosaka direktoru rīkotāju tiesības un pienākumus un atbild pret sabiedrību par viņas ievēlēto direktoru rīkotāju rīcību.

96. Neviena valdes loceklis nevar nepārvēlēts palikt amatā ilgāk par trešā gada kārtējo sapulci. Lai to panāktu, tad, valdei sastāvot no vairākiem locekļiem, ik gadus izstājas vismaz viens valdes loceklis, pie kam sākumā izstāšanās notiek pēc lozes, bet vēlāk valdes locekļi savus pilnvarojumus noliek pēc amata izpildīšanas ilguma.

97. Valdes priekšsēdētāju un viņa vietnieku, ja statuti nenoteic citādi, ievēlē ik gadus valdes locekļi no sava vidus. Valdes locekļi saņem atalgojumu akcionaru pilnas sapulces noteiktos apmēros, pie kam sabiedrībās, kas zaudējuma dēļ vai peļņas niecīguma dēļ dividendi nevar izdalīt vai kur izdalāmā dividendē nepārsniedz 4% no pamatkapitāla, maksimalā atalgojuma apmērus ievēlētiem valdes locekļiem var noteikt finansu ministris, ja to pieprasa akcionari, kas reprezentē $\frac{1}{20}$ pamatkapitāla.

98. Valdes locekļi bez akcionaru pilnas sapulces piekrišanas nedrīkst piedalīties kādā citā sabiedrībai radniecīgas nozares uzņēmumā vai ieiet citas radniecīgas nozares akciju sabiedrības valdē.

Ja valdes loceklis šā panta noteikumus neievēro, sabiedrība var pieprasīt no viņa zaudējumu atlīdzību vai prasīt, lai viņš uz savu rēķinu noslēgtos darījumus uzskata par tādiem, kas noslēgti uz sabiedrības rē-

ķinu, un lai atlīdzību, kas gūta no darījumiem uz svešu rēķinu, nodod sabiedrībai, vai lai atteicas tai par labu no šādas atlīdzības.

Sabiedrības pretenzijas noilgst 5 gadu laikā, skaitot no šā panta pirmās daļas noteikumu pārkāpšanas dienas.

Piezīme. Banku un apdrošināšanas akciju sabiedrību valdes, padomes un revīzijas komisijas locekļi amatu savienošanas jautājumos pakļauti attiecīgiem likumiem un normalstatutiem.

99. Ja sabiedrības intereses saduras ar kāda valdes locekļa vai viņa laulātā, radnieka vai svainā interesēm, skaitot radniecību līdz 3. pakāpei un svainību līdz 2. pakāpei, tad, šādus jautājumus izlemjot valdē, ieinteresētais valdes loceklis nedrīkst piedalīties sēdē, par ko atzīmējams valdes protokolā. Valdes locekļi, kas pārkāpj šo noteikumu, atbild par zaudējumiem, kuŗi ar to cēlušies.

Sabiedrību dienestā, kuŗās kā galvenie akcionari piedalās valsts, pašvaldības vai citas sabiedriski publiskas iestādes, nevar pieņemt darbiniekus, kas atrodas radniecībā vai svainībā līdz 3. pakāpei ar sabiedrības pārvaldes organu locekļiem vai savu priekšniecību.

100. Valde taisa izdevumus budžeta robežās, kuŗu ikgadus apstiprina akcionaru pilna sapulce. Pilna sapulce var lemt, par kādu sumu valde var pārkāpt budžeta robežas steidzamības gadījumos, pie kam valde atbild par šāda izdevuma vajadzību.

101. Vekseļus, pilnvaras, līgumus, tekošā rēķina (žiro konto) čekus un citus aktus un dokumentus paraksta valdes locekļi statutos noteiktā kārtībā.

102. Kad sabiedrības valde sastāv no vairākām personām, valdes sēdes ir pilntiesīgas, ja tanīs piedalās vismaz puse no valdes locekļiem. Valdes sēdēs ved protokolus, kurus paraksta klātesošie locekļi.

103. Izņemot gadījumus, kad statuti vai pilna sapulce neparedz kvalificētu vairākumu, valde (102. p.) pieņem lēmumus ar vienkāršu balsu vairākumu; balsīm vienlīdzīgi daloties izšķir priekšsēdētāja balss. Ja valdes loceklis nepiekrīt valdes lēmumam un pieprasa, lai viņa protestu ievie protokolā, tad viņš par pieņemto lēmumu nav atbildīgs.

104. Valdei attiecībā uz sabiedrību jāievēro visi statutos paredzētie vai akcionaru pilnā sapulcē pieņemtie noteikumi un lēmumi, sevišķi arī tie, kas ierobežo viņas rīcības tiesības.

Attiecībā uz trešām personām šie valdes rīcības ierobežojumi nav spēkā, ja tie nav ievesti tirdzniecības reģistrā. Tas zīmējas sevišķi uz tiem gadījumiem, kad valdei ir bijusi tiesība slēgt tikai zināmus darījumus vai darījumu veidus, vai kad tai ir tiesība rīkoties tikai zināmos apstākļos, vai zināmā laikā, vai zināmā vietā, vai kad zināmiem darījumiem bijusi nepieciešama padomes vai akcionaru pilnas sapulces piekrišana.

105. Ja sabiedrības manta vairs nesedz tās saistības, tad valdei nekavējoties jāsauc pilna sapulce, kuŗa lemj par sabiedrības pamatkapitāla papildināšanu vai par maksātspējas pieteikšanu apgabaltiesā.

106. Akcionaru pilna sapulce var valdes locekli katrā laikā atstādināt no viņam uzticēto pienākumu izpildīšanas un atcelt no valdes locekļa amata.

Valdes loceklis var prasīt no sabiedrības atlīdzību par viņam sakarā ar atstādināšanu vai atcelšanu nodarītiem zaudējumiem, ja atstādināšanas vai atcelšanas iemesli izrādītos par nepamatotiem.

107. Neatkarīgi no valdes locekļu ievēlēšanas, akcionaru pilna sapulce var ievēlēt arī padomi, ja tas statutos paredzēts.

Padome sastāv no 3 — 15 locekļiem un 2 — 7 viņu kandidātiem, kuŗus var ievēlēt kā no akcionāriem, tā no citām personām. Ja padomes locekļu un kandidātu skaits nav paredzēts sabiedrības statutos, tad to nosaka akcionaru pilna sapulce. Padomes locekļi izvēlē no sava vidus padomes priekšsēdētāju un viņa vietnieku. Vismaz $\frac{2}{3}$ ievēlēto padomes locekļu jābūt Latvijas pilsoņiem. Padomes locekļus ievēlējot, attiecīgi piemērojami 93. panta 2. rindkopas un 94. panta noteikumi. Par padomes locekli nevar būt ne valdes, ne revīzijas komisijas loceklis.

Piezīme. Banku akciju sabiedrībās padomes ievēlēšana ir obligatoriska. Padomes tiesības un pienākumus šajās sabiedrībās nosaka normalstatuti.

108. Neviens padomes loceklis vai kandidats nepaliek nepārvēlēts amatā ilgāk par trešā gada kārtējo sapulci. Ikgadus, skatoties pēc padomes locekļu skaita, padomes locekļi izstājas no amata tādā skaitā, kādu nosaka akcionaru pilna sapulce, pie kam sākumā izstāšanās notiek pēc lozes, bet vēlāk savus pilnvarojumus noliek tie padomes locekļi, kas agrāk ievēlēti. Izstājušos padomes locekļus var ievēlēt no jauna. Ja kāds padomes loceklis priekšlaikus izstājas, viņa vietā stājas kandidats, pēc pilnas sapulces noteiktās kārtības, līdz nākošai kārtējai pilnai sapulcei.

109. Padomei piekrit:

- 1) pastāvīgi pārraudzīt valdes darbību un vispārīgi raudzīties, lai akciju sabiedrības lietas tiktu vestas saskaņā ar likumiem, saistošiem noteikumiem, sabiedrības statūtiem un akcionaru pilnas sapulces pieņemtiem lēmumiem;
- 2) pārbaudīt sabiedrības gada pārskatu (118. p.) un valdes priekšlikumu par tīrās peļņas sadalīšanu. Ja sabiedrības revīziju izdarījuši zvērināti revīdenti, padome var neskatīt cauri ierakstus grāmatās un attaisnojuma dokumentus;
- 3) pārbaudīt valdes iesniegto budžetu un darbības planu un līdz ar savu atsauksmi iesniegt to pilnai sapulcei apstiprināt, kā arī atļaut no tā atkāpties pilnas sapulces nosacītās robežās;

- 4) pārstāt akciju sabiedrību pret valdes locekļiem visās sabiedrības celtās prasībās, kā arī valdes celtās prasībās (88. p.);
- 5) iepriekš lūkot cauri visus tos jautājumus, kas piekrīt pilnas sapulces apspriešanai vai kas pēc valdes vai padomes locekļu ierosinājuma ceļami priekšā pilnai sapulcei.

110. Padomei ir tiesība katrā laikā pieprasīt no valdes pārskatu par sabiedrības stāvokli. Padome var ieskatīties un pārbaudīt sabiedrības grāmatas un dokumentus, kā arī pārbaudīt sabiedrības kasi, vērtspapirus, preces, izejvielas, fabrikatus un citu mantu. Padome var šo pārbaudi uzticēt kādam no saviem locekļiem vai uzdot zināmus jautājumus noskaidrot pieaicinātam lietpratējam.

111. Padome var uzdot valdei sasaukt akcionaru pilnu sapulci (67. p.). Padomei un padomes locekļiem attiecīgi piemērojami 98., 99., 102. un 103. panta noteikumi.

112. Padomes sēdes sasauc padomes priekšsēdētājs pēc vajadzības. Katram padomes loceklim ir tiesība pieprasīt padomes priekšsēdētājam, lai sasauc padomes sēdi. Pieprasījumā jāmotivē sēdes sasaukšanas vajadzība un nolūks.

Ja priekšsēdētājs padomes locekļa pieprasījumu divu nedēļu laikā neizpilda, tad sēdes sasaukšanas ierosinātājam ir tiesība, aprādot lietas apstākļus, pašam sasaukt padomes sēdi.

113. Padomes locekļiem par uzlikto pienākumu izpildīšanu pilna sapulce var piešķirt atlīdzību no sabiedrības tīrās peļņas.

114. Padomes locekļus var katrā laikā atcelt no amata uz akcionaru pilna sapulces lēmuma pamata. Padomes locekļa atcelšana neaizskar viņa tiesību prasīt no sabiedrības atlīdzību par viņam sakarā ar atcelšanu nodarītiem zaudējumiem, ja atcelšanas iemesli izrādītos par nepamato tiem.

115. Padomes tiesības un pienākumus šā likuma robežās sīkāki nosaka sabiedrības statuti.

Noteikumi par padomi ir saistoši tikai tām sabiedrībām, kuŗu statutos padome ir paredzēta.

116. Uz visām sabiedrības veikala vēstulēm atzīmējami direktora rīkotāja, kā arī valdes un padomes priekšsēdētāju vārdi un uzvārdi.

Sestā nodaļa.

Gada pārskats un peļņas sadalīšana.

117. Ja statuti nenoteic citādi, par sabiedrības darbības gadu skaitāms kalendāra gads.

118. Ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc darbības gada beigām, ja statuti nenosaka īsāku termiņu, valde ceļ priekšā zvērināto revidentu un, ja ievēlēta revīzijas komisija (143. p.), arī tās pārbaudīšanai:

1) sabiedrības gada pārskatu, kuŗā ietilpst bilance notecējušā darbības ga-

da pēdējā dienā (bilances dienā), peļņas un zaudējumu konts, pārskats par apgrozījumiem pēc virsgrāmatas kontiem un valdes rakstisks ziņojums par pagājušo darbības gadu un par pašreizējo sabiedrības stāvokli, un

2) budžetu un darbības planu tekošam gadam.

119. Ja sabiedrība savu darbību iesākuši darbības gada otrā pusē, tad gada pārskatu par atlikušo darbības gada daļu var apvienot ar nākošo darbības gadu.

120. Noraksts no bilances, peļņas un zaudējumu konta un revīzijas ziņojuma valdei jāizsniedz katram sabiedrības akcionāram pēc viņa pieprasījuma nekavējoties, pie kam pieprasījums iesniedzams ne agrāk par 7 dienām pirms pilnas sapulces sanāksšanas dienas.

121. Nekustama manta, mašīnas, darba rīki, transporta līdzekļi un cita manta, kas noder ilgstošai lietošanai, norādāma bilances aktivā ne augstāk par tās iepirkuma resp. izgatavošanas vērtību, ievērojot 122. panta noteikumus.

122. Katru gadu pirms darbības gada grāmatu noslēgšanas izdarāma sabiedrības mantas amortizācija pēc tāda aprēķina, kas atbilstu mantas caurmēra nolietošanas apmēriem, ņemot arī vērā mantas lietderīgās lietošanas varbūtējo ilgumu, pie kam tad bilances pasivā norādāms sevišķs amortizācijas konts.

123. Mantas vērtības pieaugums tikai tad norādāms bilancē, ja šo pieaugumu

konstatējusi speciala vērtēšanas komisija un tās novērtējumam piekritusi akcionaru pilna sapulce. Instrukcijas par vērtēšanas komisiju un tās darbību izdod finansu ministris.

Piezīme. Banku un apdrošināšanas akciju sabiedrību akcionaru pilnu sapulču lēmumus par mantas pieauguma norādīšanu bilancē apstiprina finansu ministris.

124. Izejvielas, pusfabrikāti, fabrikāti, kā arī preces un citi apgrozības līdzekļi jānorāda bilancē par iepirkuma cenu vai pašizmaksu. Ja iepirkuma cena vai pašizmaksa bilances dienā ir augstāka par tirgus cenu, tad minētā manta norādāma bilancē ne augstāk par tirgus cenu.

125. Vērtspapiri un ārzemju valūta norādāmi bilancē par iepirkuma cenu. Ja vērtspapiru un ārzemju valūtas biržas kurss bilances dienā ir zemāks par iepirkuma cenu, tad tie norādāmi ne augstāk par biržas kotāciju. Prasījumi un saistības ārzemju valūtā jāaprēķina pēc šās valūtas biržas kursa bilances dienā.

126. Pamatkapitals, rezerves kapitāls, amortizācijas kapitāls un dažādi speciali kapitāli norādāmi bilances pasīvā atsevišķos posteņos.

127. Organizēšanas izdevumi resp. sabiedrības dibināšanas vai uzņēmuma paplašināšanas izdevumi, ja tos norāda bilances aktīvā, norakstāmi katru gadu līdzīgās daļās ne ilgāk kā 3 gadu laikā, neieskaitot

pirmo darbības gadu. Pārvaldības izdevumi jānoraksta par katru gadu un nav norādāmi bilances aktivā kā organizēšanas vai dibināšanas izdevumi.

128. Pēc bilances un peļņas un zaudējumu konta apstiprināšanas akcionaru pilnā sapulcē, no tīras peļņas, ne mazāk par 5% jāpieskaita rezerves kapitālam. Par pārpalikušās sumas izlietošanu lemj akcionaru pilna sapulce, nosakot arī akcionāriem izmaksājamās dividendes lielumu. Akcionaru nevar piespiest atstāt noteiktu dividendi, kaut arī uz laiku, uzņēmuma rīcībā.

*kanon
110 10/10
3 no kanon*

Piezīme. Banku un apdrošināšanas akciju sabiedrību peļņas sadalīšanas kārtību un atskaitījumu lielumu rezerves un specialiem kapitāliem nosaka šo sabiedrību normalstatuti un attiecīgie likumi.

129. Gada pārskata apspriešana akcionaru pilnā sapulcē jāatliek, ja to nolemj pilna sapulce ar vienkāršu balsu vairākumu vai ja to pieprasa akcionāri, kas reprezentē vismaz $\frac{1}{4}$ no pamatkapitāla.

Akcionaru mazākuma pieprasījums jāievēro tikai tad, ja mazākums apstrīd gada pārskata zināmu posteņu pareizību.

Ja gada pārskata apspriešana atlikta uz akcionaru mazākuma pieprasījumu, tad nākošā akcionaru pilnā sapulcē, kuŗas dienas kārtībā paredzēta gada pārskata apstiprināšana, akcionaru mazākums vairs nevar pieprasīt, lai gada pārskata apspriešanu vēlreiz atliek.

130. Obligatorišķie atskaitījumi rezerves kapitalam par labu turpinās tik ilgi, kamēr rezerves kapitāls nav sasniegjis trešo daļu no pamatkapitāla, ja statuti nenosaka augstāku normu. Obligatorišķie atvilkumi atjaunojas, tiklīdz rezerves kapitāls noslīdējis zemāk par $\frac{1}{3}$ no pamatkapitāla. Rezerves kapitāls jānogulda tā, lai to katrā laikā var bez kavēkļiem realizēt. Rezerves kapitāls izlietojams vienīgi bilancē norādīto zaudējumu segšanai un tikai ar katrreizēju akcionāru pilnas sapulces atļāuju.

Piezīme. Banku un apdrošināšanas akciju sabiedrību rezerves un specialo rezerves kapitālu lielumu un glabāšanas kārtību nosaka likums un statuti.

131. Dividendes, kas nav izņemtas desmit gadu laikā, pāriet sabiedrības īpašumā, izņemot gadījumus, kad pēc likuma noilgums skaitāms par pārtrauktu vai apturētu. Par laikā neizņemtām dividendēm procenti nav maksājami.

132. Tantjemas valdes un padomes locekļiem var izmaksāt tikai tad, ja no tīrās peļņas ir izdarīti vajadzīgie obligatorišķie atskaitījumi rezerves un citiem sabiedrības statutos paredzētiem kapitāliem un ja sabiedrība no peļņas atlikuma atlīdzina akcionāriem dividendi vismaz 4% apmērā no pamatkapitāla.

Tīra peļņa līdz 4% no pamatkapitāla obligatorišķi izdalāma dividendēs.

133. Akcionāru pilnā sapulcē pieņemto bilanci un peļņas un zaudējumu kontu val-

de nodod ne vēlāk kā 2 nedēļu laikā izsludināšanai uz sabiedrības rēķinu finanšu ministra noteiktā periodiskā izdevumā un bez tam tanī pašā laikā gada pārskatu līdz ar akcionaru pilnas sapulces protokola norakstu un zvērināto revidentu vai revīzijas komisijas (143. p.) ziņojumu iesniedz Finanšu ministrijai un tirdzniecības reģistra tiesnesim.

134. Finanšu ministrim ir tiesība noteikt izsludināmo un Finanšu ministrijai, kā arī tirdzniecības reģistra tiesnesim iesniedzamo bilanču un peļņas un zaudējumu konta veidus, kā arī izdot sīkākus noteikumus par bilanču sastādīšanu un pārskatu sniegšanu.

135. Uz akciju sabiedrību gada pārskatiem atzīmējami visu valdes locekļu, kā arī valdes un padomes priekšsēdētāju vārdi un uzvārdi.

Septītā nodaļa.

Sabiedrības darbības uzraudzība un revīzija.

136. Akciju sabiedrību darbību pārrauga Finanšu ministrija.

137. Finanšu ministrijas uzdevumā attiecīgām amatpersonām ir tiesība izdarīt revīzijas akciju sabiedrībās un pārbaudīt to grāmatas, dokumentus, korespondenci un mantu, kā arī sabiedrības darbību vispār.

A. Zvērināti revidenti.

138. Gada pārskats (118. p.) pirms apstiprināšanas akcionaru pilnā sapulcē jānodod pārbaudīt vienam vai vairākiem zvērinātiem revidentiem.

139. Zvērinātos revidentus ieceļ Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kamera. Zvērinātie revidenti pārbauda tekošā gada darbību un darbojas līdz nākošai kārtējai akcionaru pilnai sapulcei.

140. Zvērināto revidentu pārbaudīšanu, pienākumus, tiesības un atbildību nosaka sevišķs likums par zvērinātiem revidentiem.

141. Par izdarīto revīziju zvērinātie revidenti sastāda ziņojumu, kuŗu valde ar savu atsauksmi un padomes (115. p.) paskaidrojumu līdz ar gada pārskatu ceļ priekšā akcionaru pilnai sapulcei. Pēc izdarītās revīzijas veida un apjoma aprakstīšanas revidenti savā ziņojumā atzīmē, vai gada pārskats ir pareizi sastādīts, vai tas saskan ar likumiem, statutiem un sabiedrības grāmatām, vai ieraksti grāmatās saskan ar attaisnojuma dokumentiem, vai pēc zvērināto revidentu labākās apziņas bilance dod skaidru un patiesu ainu par sabiedrības stāvokli un vai valde sniegusi zvērinātiem revidentiem visas nepieciešamās ziņas, dokumentus un paskaidrojumus, kādi viņiem bijuši vajadzīgi gada pārskata pārbaudīšanai.

142. Finanšu ministrim ir tiesība izdot noteikumus par mazāko un dažu īpatnēja tipa akciju sabiedrību atsvabināšanu no zvērināto revidentu obligatoriskās revīzijas. Noteikumi par zvērinātiem revidentiem neaizskar Finanšu ministrijas tiesības pārraudzīt un revidēt banku, apdrošināšanas un citas akciju sabiedrības.

B. Revīzijas komisija.

143. Neatkarīgi no Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kameras ieceltiem zvērinātiem revidentiem, akcionaru pilna sapulce var izvēlēties no akcionaru vidus revīzijas komisiju vismaz triju locekļu sastāvā. Revīzijas komisijas locekļi nedrīkst ietilpt valdē un padomē, nedz arī ieņemt kādus citus amatus, kuŗus piešķir akcionaru pilna sapulce vai sabiedrības valde.

Tām sabiedrībām, kas atsvabinātas no zvērināto revidentu revīzijas, revīzijas komisijas ievēlēšana ir obligatoriska.

144. Akcionariem, kuŗu akciju kopsuma sastāda $\frac{1}{3}$ no pilnā sapulcē reprezentētā sabiedrības pamatkapitāla, ir tiesība ievēlēt $\frac{1}{3}$ revīzijas komisijas locekļu, pie kam šie akcionari vairs nepiedalās pārējo revīzijas komisijas locekļu vēlēšanās.

145. Valdei ne vēlāk kā vienu mēnesi pirms kārtējās akcionaru pilnas sapulces jāpaziņo revīzijas komisijai, ka sabiedrības gada pārskats sagatavots, grāmatas noslēgtas un dokumenti pieejami revīzijas komisijas pārbaudei.

146. Revīzijas komisijai ir tiesība apskatīt un revidēt visu sabiedrības mantu uz vietām un pārbaudīt visu sabiedrības darbību. Revīzijas komisijas atsauksmei jānodod arī tekošā gada budžets un darbības plans.

147. Pēc gada pārskata pārbaudes revīzijas komisija vismaz 7 dienas pirms akcionaru pilnas sapulces nodod savu ziņo-

jumu valdei. Ziņojums līdz ar valdes atsauksmi un padomes paskaidrojumiem nolasāms akcionaru pilnā sapulcē.

148. Ja sabiedrība atsvabināta no zvērināto revidentu revīzijas, revīzijas komisijai savs ziņojums jā sastāda saskaņā ar 141. panta noteikumiem.

Revīzijas komisija ved protokolus par savām sēdēm, ierakstot tanīs uz komisijas locekļu pieprasījumu arī viņu izteiktās atsevišķās domas. Minētie protokoli iesniedzami valdei.

Astotā nodaļa.

Sabiedrības izbeigšanās un atzīšana par neesošu.

149. Sabiedrība izbeidzas:

- 1) statutos noteikto iemeslu dēļ;
- 2) ar akcionaru pilnas sapulces lēmumu;
- 3) konkursa kārtībā;
- 4) ar tiesas lēmumu;
- 5) ar finansu ministra lēmumu 166. pantā paredzētos gadījumos.

Šās nodaļas noteikumi piemērojami arī tad, ja sabiedrības izbeigšanās notiktu citu iemeslu dēļ.

Piezīme. Banku un apdrošināšanas akciju sabiedrību likvidācijas un konkursa kārtību nosaka attiecīgi likumi.

150. Iepriekšējā 149. panta 1. un 2. punktā paredzētos gadījumos sabiedrība izbeidzas ar likvidāciju. Izbeidzot sabiedrību ar apvienošanu, jā rīkojas saskaņā ar šā likuma noteikumiem par sabiedrību apvienošanu (167. un turpm. p.).

151. Sabiedrības likvidāciju izdara valde, kas uzskatāma par sabiedrības likvidatoru, ja statuti nenoteic citādi vai ja akcionaru pilna sapulce neievēlē citus likvidatorus. Līdz ar likvidatoru ievēlēšanu valdes un tās kandidātu pilnvarojumi izbeidzas.

Pēc sabiedrības padomes vai ^{1/10} pamatkapitāla reprezentētāju akcionaru motivēta pieprasījuma finansu ministris, ja viņš atzīst pieprasījumā uzdotos motīvus par pietiekoši svarīgiem, var sapulces ievēlēto likvidatoru vietā iecelt likvidatorus pēc sava ieskata. Akcionaru mazākumam, kas pieprasījis likvidatoru iecelšanu, ticami jāpierāda, ka viņi vismaz 3 mēnešus ir likvidējamās sabiedrības akcionāri.

Akcionaru pilna sapulce var ievēlētos likvidatorus katrā laikā atcelt. Tāpat finansu ministris var atcelt viņa ieceltos likvidatorus, ja to prasa svarīgi iemesli.

152. Par sabiedrības likvidācijas uzsākšanu likvidatori izsludina „Valdības Vēstnesī” un vismaz 2 citos laikrakstos, kurus noteic akcionaru pilna sapulce. Kreditoriem, kurū dzīves vietas sabiedrībai zināmas, par likvidācijas uzsākšanu jāpaziņo ar pavēstēm. Kreditoru prasījumu un citu varbūtēju pretenziju pieteikšanai jādod 6 mēnešu termiņš, skaitot no izsludināšanas dienas „Valdības Vēstnesī”. Pēc minētā termiņa notecējuma savas pretenzijas nepieteikušie kreditori nevar prasīt, lai groza jau pieņemto sadalījuma planu. Pretenzijas, kas ievestas sabiedrības grāma-

tās, likvidācijas komisijai aprēķinu sastādot jāņem vērā neatkarīgi no tam, vai kreditori tās pieteikuši, vai ne.

Likvidatoru pienākums pirms naudas sadalīšanas starp kreditoriem un akcionāriem pārliecināties par sabiedrības nenomaksātiem nodokļiem, un, ja tādi izrādītos, tie jānomaksā pirms naudas atlikuma sadalīšanas starp akcionāriem.

Lēmumu par sabiedrības likvidāciju likvidatori iesniedz tirdzniecības reģistra tiesnesim un Finanšu ministrijai. Iesniegumam jāpievieno par likvidēšanu lēmušās akcionāru pilnas sapulces protokols, kā arī likvidatoru vārdi un uzvārdi un dzīves vietas.

153. Sumas, kas pienākas kreditoriem, kuņu pretenzijas apstrīdētas vai nav pieņemtas, bet ir konstatējamas pēc sabiedrības grāmatām, deponējamas kā noguldījums Latvijas bankā vai Latvijas kredītbankā attiecīgiem kreditoriem par labu.

Nevienam akcionāram nevar izmaksāt pret viņa akciju attiecīgo pamatkapitāla daļu, kamēr nav apmierināti resp. deponēti Latvijas bankā vai Latvijas kredītbankā kreditoru prasījumi un citas pretenzijas.

154. Likvidatori pabeidz visas sabiedrības tekošās lietas, pārdod sabiedrības mantu pilnas sapulces noteiktā veidā un robežās, iekasē no debitoriem sabiedrībai pienākošās sumas, nokārto parādus, apmierina citas pretenzijas un sadala atlikumu starp akcionāriem. Likvidatoriem piemē-

rojami, ciktāl likums vai statuti nenosaka citādi, tie paši noteikumi kā sabiedrības valdei.

155. Pa likvidācijas laiku sabiedrība patur juridiskas personas tiesības. Sabiedrības nosaukumam jāpievieno vārds „likvidācijā“.

156. Likvidatoriem jādod akcionaru pilnai sapulcei tās noteiktos termiņos bet ne retāk kā reizi gadā, pārskats par savu darbību, bet likvidāciju izbeidzot — arī pārskats par visu likvidācijas laiku.

157. Akcionaru pilna sapulce, kas lemj par sabiedrības izbeigšanu, var uzdot kādam no likvidatoriem vai kādai citai uzticības personai saņemt visas sabiedrībai par labu ienākošās sumas un citas mantas. Ienākošās sumas un citas mantas izlietojamas saskaņā ar akcionaru pilnas sapulces norādījumiem.

Pēc savas darbības izbeigšanas sabiedrības uzticības persona iesniedz tirdzniecības reģistra tiesnesim un Finanšu ministrijai pārskatu par saņemtām sumām un to izlietošanu.

158. Sabiedrības grāmatas un dokumenti uzglabājami 10 gadus, skaitot no paziņojuma iesniegšanas Finanšu ministrijai par sabiedrības izbeigšanu.

Sabiedrības bijušiem akcionariem un kreditoriem ir tiesība ieskatīties grāmatās un dokumentos, kā arī tiesība saņemt no tiem norakstus, izrakstus un izziņas.

159. Konkursa gadījumā sabiedrība uzskatāma par izbeigtu līdz ar tiesas lēmuma spēkā stāšanos par konkursa slēgšanu.

160. Ja akciju sabiedrības organi pieņem nelikumīgus lēmumus vai apzināti piekopj vai pieļauj nelikumīgu darbību, finansu ministram ir tiesība celt prasību apgabaltiesā, lai nelikumīgos lēmumus atceltu, vai nelikumīgo darbību aizliegtu, vai atzītu akciju sabiedrību par izbeidzamu un likvidējamu. Tiesa savu likumīgā spēkā stājušos spriedumu paziņo ierakstīšanai tirdzniecības reģistrā un Finanšu ministrijai. Šinī gadījumā finansu ministrs ieceļ likvidatorus, skaitā pēc sava ieskata.

Likvidācijai attiecīgi piemērojami 152.—158. panta noteikumi.

161. Ja akciju sabiedrība izbeidzas statutos noteikto iemeslu dēļ vai ar pilnas sapulces lēmumu, bet likvidatori nav vēl uzsākuši sadalīt starp akcionariem mantu, kas atlikusies pēc parādu nokārtošanas, pilna sapulce var nolemt akciju sabiedrības darbību turpināt. Lēmuma pieņemšanai nepieciešams, lai pilnā sapulcē piedalītos akcionari, kas kopā reprezentē vismaz ^{3/4} pamatkapitāla.

Sabiedrība var atjaunot darbību tikai ar finansu ministra piekrišanu.

Par akciju sabiedrības darbības turpināšanu jāpieteic tirdzniecības reģistra tiesnesim.

162. Katram akcionāram, kā arī valdei, padomei (115. p.) un revīzijas komisijai ir tiesība celt prasību, lai atzītu akciju sabied-

rību par neesošu, ja statutos neatrodas 7. panta 1.—10. punktā paredzētie noteikumi, vai ja statuti runā šiem noteikumiem pretim, kā arī ja akciju sabiedrības dibināšanas pamatā esošās juridiskās attiecības ir apstrīdamas pēc Civillikuma noteikumiem.

163. Prasība atzīt akciju sabiedrību par neesošu (162. p.) jāceļ preklusīvā 2 gadu termiņā, skaitot no akciju sabiedrības ieviešanas tirdzniecības reģistrā.

164. Prasībām atzīt akciju sabiedrību par neesošu (162. p.) attiecīgi piemērojami 88., 89. un 90. panta noteikumi.

165. Tiesa savu likumīgā spēkā stājušos spriedumu, ar kuŗu akciju sabiedrība atzīta par neesošu, paziņo ierakstīšanai tirdzniecības reģistrā (164. p.). Sabiedrības likvidācijai attiecīgi piemērojami 151. un turpmāko pantu noteikumi.

Ar akciju sabiedrības atzīšanu par neesošu nezaudē spēku akciju sabiedrības vārdā ar trešām personām slēgtie tiesiskie darījumi.

Akciju sabiedrības akcionāriem jāiemaksā savi ieguldījumi pamatkapitalā, ciktāl tie nepieciešami akciju sabiedrības vārdā uzņemto saistību izpildīšanai.

166. Akciju sabiedrību, kuŗai mantas vairs nav un kuŗa vairāk kā 3 gadus nav piekopusi statutos norādīto darbību, finansu ministris var izsludināt par izbeigtu, anulējot tās statutus un izsniegto darbības uzsākšanas atļauju, ar savu rīkojumu,

bez iepriekš izdarītas likvidācijas, dodot iepriekš ieinteresētām personām 1 mēneša termiņu prasību celšanai. Finanšu ministra rīkojums par sabiedrības izbeigšanu izsludināms „Valdības Vēstnesī“, un par to paziņojams tirdzniecības reģistra tiesnesim.

Devītā nodaļa.

Sabiedrību apvienošanās.

167. Akciju sabiedrību apvienošanās, nepiemērojot likvidāciju, ir iespējama:

- 1) atsavinot visu sabiedrības mantu (pievienotā sabiedrība) kādai citai sabiedrībai (apvienotāja sabiedrība) pret šās sabiedrības akcijām;
- 2) nodibinot jaunu akciju sabiedrību, uz kuru tad pārietu apvienojošos sabiedrību visa manta pret jaunās sabiedrības akcijām.

168. Apvienošanās iespējama vienīgi uz apvienojošos sabiedrību akcionaru pilnu sapulču lēmuma pamata. Apvienošanai nepieciešama finansu ministra piekrišana. Šo sapulču lēmumus izved dzīvē sabiedrību valdes vai likvidatori, ja tādi ievēlēti.

169. Apvienotāja sabiedrība patur savu agrāko firmu. Firmu var grozīt vienīgi statutu grozīšanas kārtībā. Lēmums par firmas maiņu pieņemams ar apvienotājas sabiedrības akcionaru balsīm, kuŗas reprezentē vismaz $\frac{3}{4}$ no pamatkapitāla.

170. Norēķināšanās nolūkā apvienotāja akciju sabiedrība paaugstina savu pamatkapitālu par sumu, kas atbilst pievienojamās sabiedrības pārņemamās mantas tīrai

vērtībai. Apvienošanos var izvest apvienotājai sabiedrībai nepaaugstinot savu pamatkapitalu, ciktāl tai ir vai nu savas pašas akcijas (48. p. 3. pk.), vai pievienotās sabiedrības akcijas. Mantu novērtē lietpratēji saskaņā ar 15. un 16. pantu. Norēķināšanās kārtību nosaka apvienojamo sabiedrību akcionaru pilnas sapulces. Pievienotās sabiedrības akcijas uzskatāmas un izsludināmas par anulētām.

171. Apvienojošos sabiedrību valdēm lēmumi par sabiedrību apvienošanos jāpieņem tirdzniecības reģistra tiesnesim. Bez tam tirdzniecības reģistra tiesnesim iesniedzami apvienojamo sabiedrību akcionaru pilnu sapulču pieņemto apvienošanās lēmumu protokoli, oriģinālā vai notariāli apliecinātā norakstā, un Finanšu ministrijas atļauja apvienoties.

172. Līdz ar apvienošanās lēmuma ieviešanu tirdzniecības reģistrā apvienotāja sabiedrība uzskatāma kā pievienotās sabiedrības tiesisks pēcnācējs. Uz apvienotāju sabiedrību pāriet visa pievienotās sabiedrības manta, tiesības un pienākumi, pie kam pievienotā sabiedrība izbeidzas un tās firma tiek dzēsta. Par pievienotās sabiedrības izbeigšanos apvienotāja sabiedrība paziņo tirdzniecības reģistra tiesnesim un Finanšu ministrijai.

173. Pēc apvienošanas lēmuma ieviešanas tirdzniecības reģistrā, tirdzniecības reģistra tiesnesis, kuŗa rajonā atrodas pievienotās sabiedrības sēdeklis, nosūta visus pie viņa glabātos dokumentus uzglabāt tam

tirdzniecības reģistra tiesnešim, kuŗa rajonā atrodas apvienotājas sabiedrības sēdeklis.

174. Nekustamas mantas pārrakstīšana zemes grāmatās uz apvienotājas sabiedrības vārdu izdarāma pēc šās sabiedrības valdes vienpusēja lūguma; lūgumam pievienojami apvienojošos sabiedrību akcionaru pilnās sapulcēs pieņemto apvienošanās lēmumu protokoli oriģinālā vai notariāli apliecinātā norakstā.

175. Par notikušo apvienošanos apvienotāja sabiedrība izsludina „Valdības Vēstnesī“, uzaicinot pievienotās sabiedrības kreditorus pieteikt savus prasījumus 6 mēnešu laikā.

176. Līdz to (175. p.) kreditoru apmierināšanai vai nodrošināšanai, kuŗi pieteikuši savus prasījumus vai kuŗu prasījumi redzami no sabiedrības grāmatām, apvienotāja sabiedrība pārvalda pievienotās sabiedrības mantu atsevišķi, un pēdējās kreditoriem ir priekšrocība uz savu prasījumu apmierinājumu no atsevišķi pārvaldāmās mantas, pie kam, ceļot prasību, pielaižama agrākā piekritība.

177. Ja sabiedrības apvienojas, dibinot jaunu sabiedrību, attiecīgi piemērojami 168. un 170.—175. panta noteikumi, pie kam katra apvienojamā sabiedrība uzskatāma par pievienoto sabiedrību un jaunā sabiedrība par apvienotāju sabiedrību. Jaunās sabiedrības dibināšanai attiecīgi piemērojami pirmās nodaļas noteikumi par sabiedrības dibināšanu. Jaunās sabiedrības sta-

tutu pieņemšanai nepieciešama apvienojamo sabiedrību akcionaru pilnu sapulču piekrišana. Visu apvienojamo sabiedrību valdēm jāpieteic jaunā sabiedrība tirdzniecības reģistra tiesnesim.

178. Ja pēc apvienošanās ievēšanas tirdzniecības reģistrā par apvienotāju sabiedrību atklātu konkursu vai ieceltu administrāciju, tad arī pievienotās sabiedrības kreditoriem ir tiesība piedalīties kreditoru sapulcēs, un viņi, izņemot hipotekaros kreditorus, bauda tādas pašas tiesības kā apvienotājas sabiedrības kreditori.

179. Mantas pāreja, kas notiek sabiedrībām apvienojoties, atsvabināta no nodokļiem un nodevām, izņemot zīmognodevu. Par jaunizlaistām akcijām maksājamā zīmognodevā jāieskaita tā zīmognodeva, kas samaksāta par pievienoto vai apvienoto sabiedrību izlaistām anulētām akcijām.

Desmitā nodaļa.

Dibinātāju un valdes, padomes un revīzijas komisijas locekļu, likvidatoru un zvērinātu revidentu atbildība.

180. Katrs akciju sabiedrības dibinātājs ir atbildīgs par zaudējumiem sabiedrības, atsevišķu akcionaru un sabiedrības kreditoru priekšā:

- 1) ja sakarā ar viņa ļaunprātīgu līdzdarbību vai neuzmanību ievietotas vai pielaistas statutos, dibinātāju ziņojumā, prospektā, dibināšanas protokolā, sludinājumos vai pieteikumā tirdzniecības reģistra tiesnesim vai citām

valsts vai pašvaldības iestādēm nepareizas vai nepilnīgas ziņas, vai ja viņš kā citādi rīkojies pretēji likuma vai statutu noteikumiem, vai arī ja viņš ļaunprātīgi vai aiz neuzmanības nav cēlis iebildumus pret pārējo dibinātāju nepareizo rīcību;

2) ja viņš, zinādams, vai ja viņam, kā kārtīgam un rūpīgam veikalniekam, vajadzēja zināt, ka pirmais akciju ieguvējs vai parakstītājs ir faktiski maksātnespējīgs, to tomēr pielaidis iegūt akcijas vai parakstīties uz akcijām un ieguvējs vai parakstītājs par akcijām pienākošās sumas sabiedrībai neiemaksā.

181. Ja iepriekšējā (180.) pantā minētos nodarījumos bijušas vainīgas vairākas personas, tad viņas atbild par zaudējumiem solidari.

182. Dibinātājs atbild par nepareizībām, kas notikušas parakstoties uz akcijām, un par prospektā norādītās pamatkapitāla daļas iemaksu, kā arī par tādas mantas nepareizu pieņemšanu vai tāda uzņēmuma nepareizu pārņemšanu sabiedrības rīcībā, kas ieskaitīti sabiedrības pamatkapitālā, ja viņa darbībā konstatēta ļaunprātība vai neuzmanība.

183. Kas sakarā ar sabiedrības nodibināšanu vai tās pamatkapitāla paaugstināšanu izdarījis savu iemaksu vai atzinis trešās personas ieguldījumu ar mantu vai pārņemot uzņēmumu, kuŗu pieņemtā vai

uzdotā vērtība pieņemšanas vai pārņemšanas laikā pārmērīgi pārsniedz patieso vērtību, ir atbildīgs par sabiedrībai nodarītiem zaudējumiem.

184. Sabiedrības dibinātājs vai valdes loceklis, kas sakarā ar sabiedrības nodibināšanu vai tās pamatkapitāla paaugstināšanu ir ieguvis sev vai piešķīris trešai personai atlīdzību vai sevišķas priekšrocības, kuŗas neatbilst izdarīto pakalpojumu apmēriem, ja viņam bijis zināms vai kā kārtīgam un rūpīgam veikalniekam būtu vajadzējis zināt, ka ar to sabiedrībai varētu celties zaudējumi, ir atbildīgs par zaudējumiem, kādi sabiedrībai cēlušies. Valdes loceklis nes 180. panta 2. punktā paredzēto atbildību, kad izlaistas jaunas akcijas.

185. Dibinātājiem pielīdzināmas personas, kuŗu uzdevumā un uz kuŗu rēķinu dibinātāji akcijas pārņēmuši vai kā vietā dibinātāji parakstījuši statutus. Šīs personas ir kopā ar dibinātājiem solidari atbildīgas, un viņas nevar atsaukties uz tādu apstākļu nezināšanu, kuŗus viņu uzdevumā darbojošies dibinātāji zinājuši vai kuŗus viņiem kā kārtīgiem un rūpīgiem veikalniekiem būtu vajadzējis zināt.

186. Līdz ar iepriekšējā (185.) pantā minētām personām un dibinātājiem pret sabiedrību, bet šā (186.) panta 2. punktā paredzētās personas arī pret akcionariem un kreditoriem, solidari atbild:

- 1) personas, kas, saņemot prospektā norādāmo (21. p. 6. pk.), bet pretēji noteikumiem izdevumu aprēķinā neuz-

nemto atlīdzību, zinājušas vai kam pēc apstākļiem spriežot bijis jāzina, ka nodomāts prospektā to slēpt vai ka šī slēpšana jau notikusi, vai kas pašas šinī slēpšanā apzināti darbojušās līdzī;

- 2) personas, kas apzināti piedalījušās darbībā, ar kuŗu dibinātāji sabiedrībai tieši nodarījuši zaudējumus, pieņemot sabiedrībā mantu, pārņemot pastāvīšu uzņēmumu vai uzdodot liekus, ar īstenību nesaskanošus dibināšanas izdevumus.

187. Kas tieši vai ar trešo personu starpniecību darbojies līdzī akciju izlaišanā vai obligāciju vai citu vērtspapīru izdošanā, kuŗiem ir sakars ar sabiedrības ienākumiem vai mantas sadalīšanu, ir atbildīgs par nodarītiem zaudējumiem, ja viņš ļaunprātīgi vai aiz neuzmanības sniedzis nepareizas ziņas, izsludināšanas vai citā ceļā, vai piedalījies tādu ziņu sniegšanā, vai šīs nepareizās ziņas izplatījis, vai sniedzot ziņas par sabiedrības mantas stāvokli ir noklusējis svarīgus apstākļus.

188. Valdes un padomes locekļi, kas rīkojas nelikumīgi, pārkāpjot savas varas robežas, vai neievērojot likuma un statutu noteikumus vai akcionāru pilnu sapulču lēmumus un noteikumus, vai darbojas ļaunprātīgi, vai ar rupju neuzmanību, — atbild par zaudējumiem solidāri sabiedrības, katra atsevišķa akcionāra un sabiedrības kreditoru priekšā.

189. Valdes un padomes (115. p.) locekļi, kas, pārbaudot sabiedrības dibināšanu, nav rīkojušies kā kārtīgi un rūpīgi veikalnieki, atbild solidari sabiedrības, atsevišķu akcionaru un sabiedrības kreditoru priekšā par notikušiem zaudējumiem, ja šos zaudējumus nevarētu piedzīt tieši no dibinātājiem.

190. Atteikšanās no tādiem prasījumiem, pret dibinātājiem vai viņiem pielīdzinātām personām (185. p.), uz kuriem sabiedrībai ir tiesība sakarā ar tās nodibināšanu, kā arī izlīgšana ar tiem, pielaižama tikai pēc tam, kad notecējuši 2 gadi pēc sabiedrības ierakstīšanas tirdzniecības reģistrā, un tikai ar akcionaru pilnas sapulces piekrišanu. Atteikšanās vai izlīgšana nav pielaižama, ja pilnā sapulcē pret to ceļ iebildumus mazākums, kas reprezentē $\frac{1}{5}$ no sabiedrības pamatkapitāla. Divu gadu termiņš nav piemērojams, ja atbildīgā persona, maksātspējas gadījumā vai konkursa novēršanai vai pārtraukšanai, ar saviem kreditoriem izlīgst.

191. Revīzijas komisijas locekļi vai zvērināti revidenti, kam uzticēta sabiedrības darbības uzraudzība vai revīzija, atbild solidari kā sabiedrības, tā atsevišķu akcionaru un kreditoru priekšā par notikušiem zaudējumiem, ja viņi ļaunprātīgi vai aizrupjas neuzmanības nav kārtīgi izpildījuši viņiem uzliktos pienākumus.

192. Sabiedrības likvidatori, kas ļaunprātīgi vai aizrupjas neuzmanības nav kārtīgi izpildījuši viņiem ar likumu vai statutu

noteikumiem vai pilnas sapulces lēmumiem uzliktos pienākumus, atbild solidari likvidējamās sabiedrības, atsevišķu akcionaru un kreditoru priekšā par zaudējumiem, kurus viņi nodarījuši.

193. Sabiedrības prasības pret dibinātājiem vai amatpersonām jāceļ, ja to nolēmj akcionaru pilna sapulce ar vienkāršu balsu vairākumu vai ja to pieprasa akcionaru mazākums, kas reprezentē vismaz $\frac{1}{5}$ no pamatkapitāla.

194. Lietas vešanai pilna sapulce var ievēlēt sevišķus pārstāvjus. Ja prasības celšanu pieprasa akcionaru mazākums, tad finansu ministris viņu izraudzītās personas var iecelt par sabiedrības pārstāvjiem lietas vešanai. Citādi piemērojami 109. panta 4. punkta noteikumi; šie noteikumi piemērojami arī tad, ja prasības celšanu pieprasa akcionaru mazākums.

195. Uz akcionaru mazākuma pieprasījumu (193. p.) prasība jāceļ 3 mēnešu laikā no akcionaru pilnas sapulces sanāksšanas dienas. Prasībai jāpievieno notariāli apliecināts pilnas sapulces protokola noraksts.

196. Akcionaru mazākumam pa lietas iztiesāšanas laiku jādeponē tiesā akcijas, kas sastāda $\frac{1}{5}$ no sabiedrības pamatkapitāla. Bez tam šim akcionaru mazākumam jāpierāda, ka viņi ir akciju īpašnieki jau vismaz 3 mēnešus pirms tās pilnas sapulces dienas, kad pieņemts lēmums par pra-

sības celšanu. Tiesa var atļaut iesniegtās akcijas to īpašniekiem izņemt pirms lietas iztiesāšanas.

197. Pievienotās sabiedrības valdes un padomes locekļi atbild solidari par zaudējumiem, kas cēlušies aiz viņu ļaunprātīgas vai rupji neuzmanīgas rīcības sakarā ar apvienošanos, šās sabiedrības akcionaru un viņas kreditoru priekšā.

198. Ja zaudējums cēlies pēc apvienošanās lēmuma ierakstīšanas tirdzniecības reģistrā, kuŗa rajonā atrodas pievienotās sabiedrības sēdeklis, tad, lai varētu celt prasījumus, pievienotā sabiedrība uzskatāma joprojām par pastāvošu, pie kam viņas pārstāvi iecelj finansu ministris.

199. Par pievienotās sabiedrības mantas atsevišķu pārvaldīšanu (176. p.) apvienotājas sabiedrības valdes un padomes locekļi atbild solidari.

200. No atbildības 180.—189., 191., 192., 197. un 199. pantā minētās personas atsva-binātas, ja faktus, uz kuŗiem pamatojas zaudējumu atlīdzības pienākums, viņas nav zinājušas, nedz viņām kā kārtīgiem un rūpīgiem veikalniekiem būtu vajadzējis tos zināt.

201. Zaudējumu prasījums noilgst 5 gadu laikā. Noilgums skaitāms no prasījumu izcelšanās dienas, bet prasījumiem sakarā ar sabiedrības dibināšanu vai apvienošanu — no sabiedrības ierakstīšanas tirdzniecības reģistrā.

202. Finanšu ministris var sodīt ar naudas sodu līdz Ls 3.000,— akciju sabiedrības dibinātāju, valdes priekšsēdētāju, valdes locekli, direktoru rīkotāju vai likvidatoru, ja viņš:

- 1) statutos noteiktā laikā nav iesniedzis Finanšu ministrijai gada pārskatu vai nav sasaucis akcionaru pilnu sapulci;
- 2) uz Finanšu ministrijas pieprasījumu noteiktā laikā nav sniedzis vajadzīgos paskaidrojumus un ziņas;
- 3) pielaidis akciju sabiedrības darbībā atkāpšanos no statutiem.

PAJU SABIEDRĪBAS.

203. Paju sabiedrībām attiecīgi piemērojami 1.—4., 6.—8., 10.—14., 18.—20., 28.—30., 36., 38.—74., 76.—106., 117.—189., 191., 192. un 194.—202. panta noteikumi, ievērojot zemāk norādītos īpašos noteikumus.

204. Paju sabiedrību var nodibināt ne mazāk par 3 personām, iemaksājot pamatkapitalu tikai skaidrā naudā, izņemot 167. p. 2. punktā paredzēto gadījumu.

Paju sabiedrības nosaukumā jābūt vārdiem „paju sabiedrība“ vai saīsinātā veidā lietojot — p./s.

Piezīme. Banku un apdrošināšanas darbības nolūkiem paju sabiedrības nevar dibināt.

205. Paju sabiedrību minimālais pamatkapitāls ir Ls 10.000,—. Paju minimālā nominalvērtība ir Ls 50,—.

Sabiedrību nodibinot, pamatkapitālam jābūt iemaksātam pilnos apmēros.

206. Sabiedrības dibinātājiem, valdes locekļiem un direktoram rīkotājam jābūt Latvijas pilsoņiem.

207. Paji izrakstāmi un nododami tālāk vienīgi uz vārdu. Pajus atsavinot, jāpiemēro 47. panta noteikumi par akciju nodošanu citām personām.

208. Ārkārtējas pajinieku pilnas sapulces nav jāsasauc, ja visi pajinieki rakstiski apliecina, ka viņi piekrīt priekšā liktam jautājumam. Pajinieku parakstiem jābūt valdes vai notara apliecinātiem.

209. Pajiniekiem var atmaksāt atpakaļ viņu ieguldījumus tikai sabiedrības likvidācijas gadījumā.

ĀRZEMJU SABIEDRĪBAS.

210. Ārzemju akciju sabiedrības un akciju komanditsabiedrības, kā arī citas ārzemju sabiedrības ar aprobežotu atbildību, var darboties Latvijā vienīgi ar finansu ministru atļauju.

Piezīme. Par ārzemju sabiedrībām šā likuma nozīmē uzskatāmas tās sabiedrības, kuŗas nodibinātas pēc ārzemju likumiem vai kuŗu dibināšanas vieta vai sabiedrības sēdeklis atrodas ārzemēs.

211. Lai saņemtu atļauju darboties Latvijā, minētām sabiedrībām jāiesniedz finansu ministram lūgums, norādot:

- 1) sabiedrības firmu un mērķus Latvijā;
- 2) pamatkapitāla lielumu ārzemēs un operācijām Latvijā nolemto kapitālu;

3) atbildīgā pārstāvja vārdu, uzvārdu, pavalstniecību un dzīves vietu.

212. Lūgumam (211. p.) jāpievieno:

- 1) statuti oriģinalvalodā un latviskā tulkojumā;
- 2) attiecīgas ārzemes iestādes apliecība par sabiedrības likumīgu apstiprināšanu vai reģistrēšanu;
- 3) Latvijas konsulata vai sūtniecības apliecība, ka pēc attiecīgas valsts likumiem līdzīgas Latvijas sabiedrības bauda tanī valstī tādas pašas tiesības, kādas Latvijā pieprasa ārzemju sabiedrība;
- 4) izvilkums no sabiedrības pilnas sapulces protokola par nodaļas dibināšanu un kapitāla nodalīšanu operācijām Latvijā, ja tas nav jau paredzēts sabiedrības statutos;
- 5) sabiedrības pilnās sapulcēs apstiprinātās bilances un peļņas un zaudējumu konti par pēdējiem 2 gadiem;
- 6) pilnvara tai personai, kas sabiedrības vārdā parakstīs noteikumus par sabiedrības darbību Latvijā;
- 7) Latvijas konsulata vai sūtniecības apliecība, ka lūgumam pievienotie dokumenti sastādīti saskaņā ar attiecīgā valstī pastāvošiem likumiem.

213. Finanšu ministrija, atļaujot ārzemju sabiedrībām darboties, apstiprina tām, saskaņā ar šo likumu, katrā atsevišķā gadījumā tuvākus darbības noteikumus. Dar-

bības noteikumi uz sabiedrības rēķinu izsludināmi finansu ministra noteiktā periodiskā izdevumā. Paziņojums par darbības noteikumu apstiprināšanu izsludināms uz sabiedrības rēķinu „Valdības Vēstnesī“. Sabiedrības nodaļa Latvijā var uzsākt darbību tikai pēc tās ieviešanas tirdzniecības reģistrā.

214. Sabiedrībai jāieceļ par savu atbildīgo pārstāvi Latvijā persona, kuŗas pastāvīgā dzīves vieta atrodas Latvijā, ar tiesībām un pienākumu:

- 1) celt prasību vai atbildēt sabiedrības vārdā visās tiesu lietās, kas var celties sakarā ar sabiedrības darbību Latvijā;
- 2) patstāvīgi izšķirt visus jautājumus attiecībā uz sabiedrības darbību Latvijā.

215. Par atbildīgā pārstāvja iecelšanu un viņa dzīves vietu jāziņo Finanšu ministrijai un jāpieteic tirdzniecības reģistra tiesnesim, kā arī jāizsludina „Valdības Vēstnesī“ un vismaz divos citos Latvijas laikrakstos.

Tas pats jādara atbildīgā pārstāvja un tā dzīves vietas maiņas gadījumos.

216. Nodaļā jākoncentrē rēķinvedība visām tām sabiedrības operacijām, kas norisinās Latvijā.

Nodaļai savās darīšanās ar valsts un pašvaldības iestādēm Latvijas robežās jāsarakstās valsts valodā.

Nodaļai pie firmas nosaukuma jāpievieno tās valsts nosaukums, kur atrodas sabiedrības galvenās valdes sēdeklis.

Nodaļas darbība un no šās darbības izrietošās sekas apspriežamas pēc Latvijas likumiem, noteikumiem un rīkojumiem.

217. Operacijām Latvijā nolemtam kapitālam pastāvīgi jāatrodas Latvijā skaidrā naudā, precēs vai citā mantā.

Ja pret sabiedrību ceļ prasību, ar Latvijā esošo sabiedrības mantu, pastāvošo likumu robežās, vispirms apmierināmi tie prasījumi, kas radušies no sabiedrības darbības Latvijā.

218. Sabiedrības atbildīgā pārstāvja pienākums ir:

- 1) divu mēnešu laikā pēc gada pārskata apstiprināšanas sabiedrības pilnā sapulcē, bet ne vēlāk kā 6 mēnešus pēc darbības gada beigām, iesniegt Finanšu ministrijai un tirdzniecības reģistra tiesnesim pilnīgus darbības pārskatus par sabiedrības operacijām Latvijā, kā arī bilanci un peļņas un zaudējumu kontu par visām sabiedrības operacijām, līdz ar attiecīgi apliecinātiem protokola norakstiem par pārskatu apstiprināšanu pilnās sapulcēs; gada pārskats par sabiedrības darbību Latvijā sastādāms saskaņā ar šā likuma noteikumiem par gada pārskatu sastādīšanu;
- 2) izsludināt nodaļas slēguma bilanci un peļņas un zaudējumu kontu finanšu

ministra noteiktā periodiskā izdevumā;

- 3) iesniegt Finanšu ministrijai visas vajadzīgās ziņas un paskaidrojumus.

219. Sabiedrības darbība Latvijā aprobežojas vienīgi ar apstiprinātos noteikumus (213. p.) norādītiem mērķiem un darbības apjomu, pie kam apvienošanai ar citām sabiedrībām un uzņēmumiem, kā arī operacijām Latvijā nolemtā kapitāla palielināšanai vai samazināšanai un obligāciju izlaišanai uz Latvijā esošu nekustamu mantu katru reizi jāizprasa finanšu ministra atļauja.

Par statutu grozīšanu un par nodaļas vai centrales likvidācijas sākumu un beigām atbildīgajam pārstāvim jāziņo Finanšu ministrijai un tirdzniecības reģistra tiesnesim.

220. Izsniegtā atļauja darboties Latvijā zaudē spēku:

- 1) ja nodaļa nav atklājusi darbību noteikumos (213. p.) norādītā termiņā vai 6 mēnešu laikā, skaitot no darbības noteikumu apstiprināšanas dienas;
- 2) ja sabiedrībai vairs nav tiesības darboties savā valstī vai ja par viņu izsludināts konkurss;
- 3) ja notecējis termiņš, līdz kuram bijis atļauts nodaļai darboties Latvijā.

221. Ja sabiedrības centrale izbeidz darbību, tad reizē ar tās likvidācijas sākumu jāuzsāk arī nodaļas likvidācija, attiecīgi piemērojoties noteikumiem par akciju sabiedrību likvidācijas kārtību.

222. Ja sabiedrība pārkāpj likuma vai apstiprinātos darbības noteikumus (213. p.) un nepilda tos arī pēc Finanšu ministrijas uzaicinājuma, tad finansu ministram ir tiesība sabiedrības darbību Latvijā noliegt.

223. Visi strīdi, kas varētu celties starp sabiedrību un valsts iestādēm vai privatām personām un sabiedrībām jautājumos par ārzemju sabiedrības operacijām Latvijā, izšķirami Latvijas tiesu iestādēs.

224. Šā likuma piemērošanai finansu ministris var izdot instrukciju.

PĀREJAS NOTEIKUMI.

Visām akciju un paju sabiedrībām 6 mēnešu laikā, skaitot no šā likuma spēkā stāšanās dienas, jāizprasa jauna finansu ministra atļauja darbības turpināšanai. Ja finansu ministris sabiedrībai darbības turpināšanas atļauju neizsniegtu vai ja sabiedrība tādu nemaz neprasītu, tad tai turpmāko 6 mēnešu laikā jāuzsāk likvidācija; pretējā gadījumā finansu ministris var iecelt tai likvidatorus pēc sava ieskata.

Likvidācija jāizdara finansu ministra noteiktā laikā un kārtībā.

Ar šo atcelti: 1) bij. Krievijas Lik. kop. X sēj. 1. d. 1914. g. izd. 2139.—2198. p., 2) likums par akciju sabiedrību nodibināšanas tūlītēju atvieglošanu un nacionālo un ticības ierobežojumu atcelšanu to statutos (bij. Krievijas Lik. kr. 1917. g. 388), 3) likums par atļauju tirdzniecības un rūpniecības akciju un paju sabiedrībām paaugstināt, kā arī pamazināt pamatkapitalus (bij.

Krievijas Lik. kr. 1917. g. 546), 4) likums par statutu apstiprināšanas un grozīšanas kārtību akciju un paju sabiedrībām, kuŗas nodibina pasažieru un preču pārvadāšanai pa iekšējiem ūdensceļiem (bij. Krievijas Lik. kr. 1917. g. 1295), 5) likums par akciju sabiedrību vispārējo kārtējo sapulču sa-
saukšanu piespiedu kārtā (Lik. kr. 1923. g. 68), 6) instrukcija sabiedrībām ar mainīgu kapitalu (Lik. kr. 1931. g. 89).

Šis likums stājas spēkā 1938. g. 1. jan-
varī.

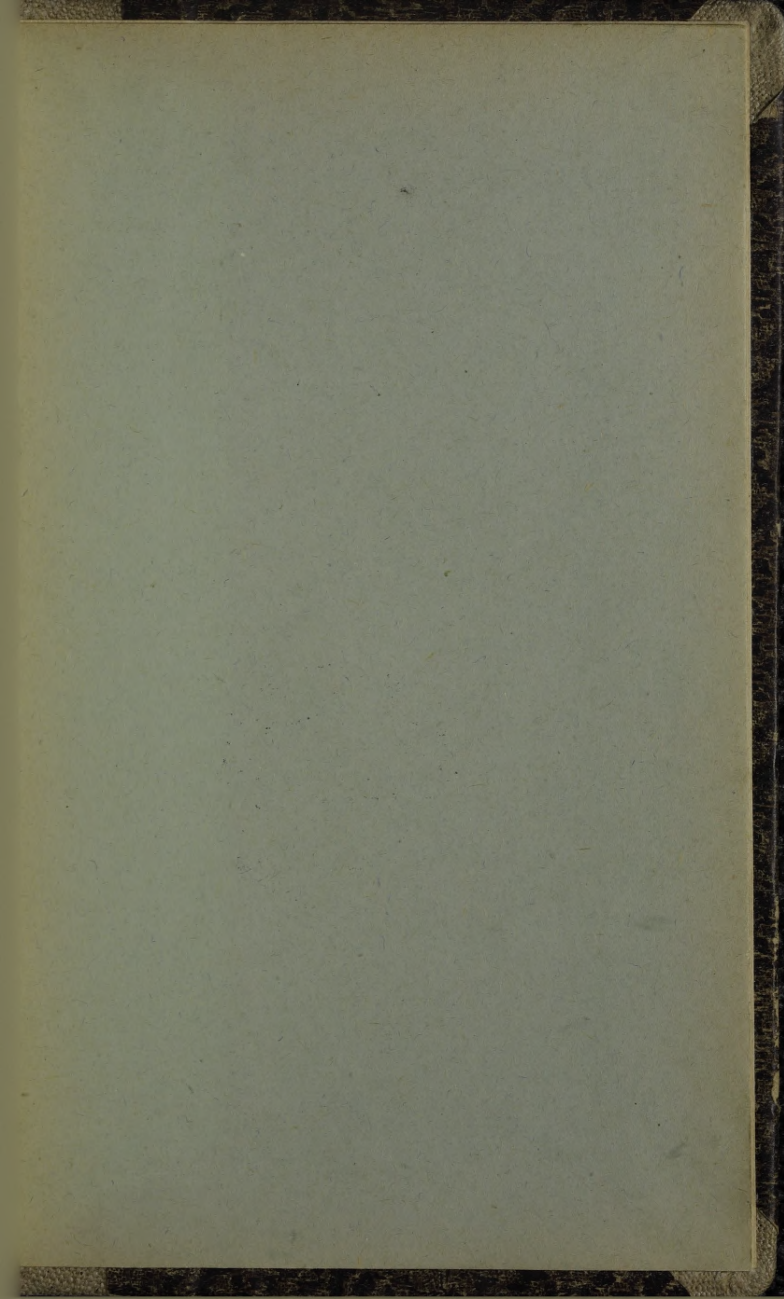
Rīgā, 1937. g. 28. decembrī.

K. Ulmanis,

Valsts un Ministru Prezidents.

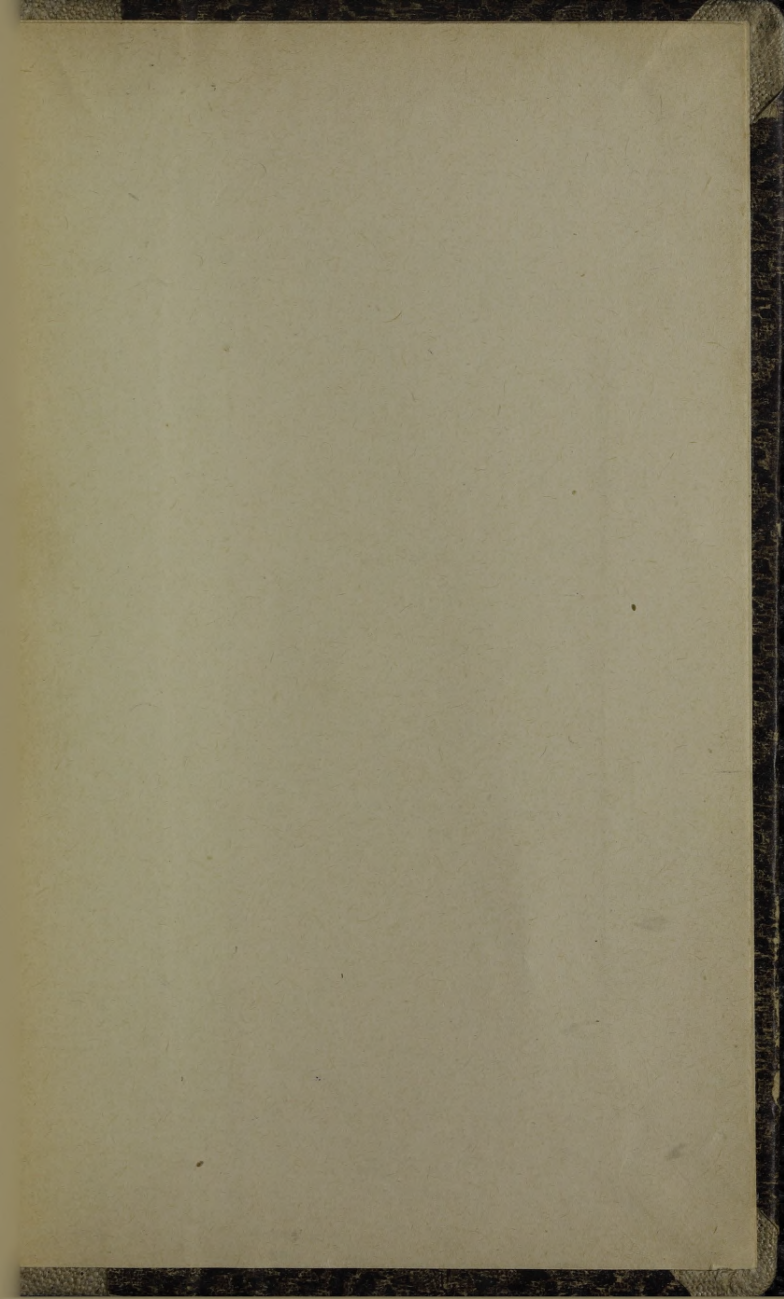

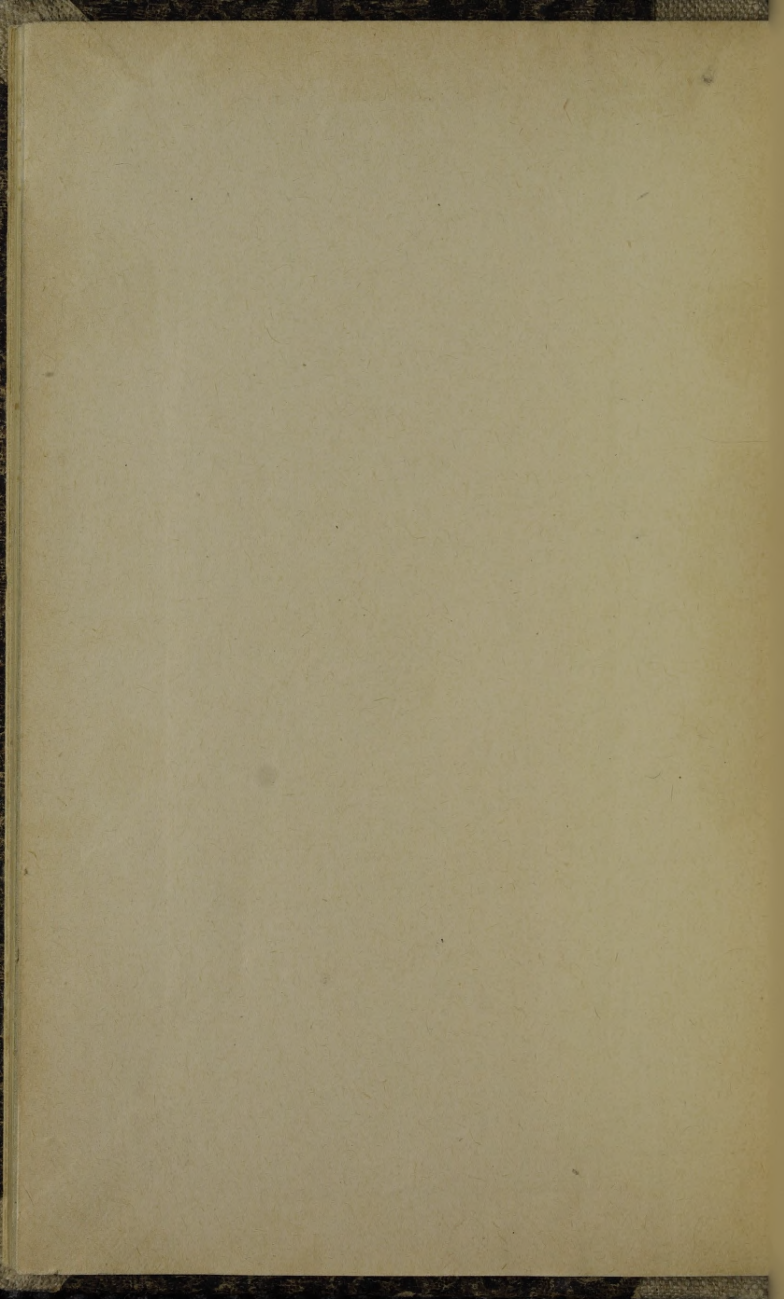
Ca 1978

-5.MAR.1938

ka 1978

-50

LA-1

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309078895